ALLAH (C.C.)
BİR KAMİL MELAMİ MÜRŞİDİNDEN BİLİNİR

H.C. DAVUD YILMAZ

2010

İÇİNDEKİLER

*İsmail Hakkı Bursevi Hazretlerinin Şerh-i Muhammediye adlı eserinden dürdaneler ……..1

* İsmail Hakkı Bursevi Hazretlerinin Ferahir Ruh adlı eserinden dürdaneler……..…65

* Mevlana Hazretleri'nin Fihi ma Fih adlı eserinden dürdaneler……143

* İsmail Hakkı Bursevi Hazretleri'nin Kitabül Hitab adlı eserinden dürdaneler……159

* Muhammed Vehbi Konevi Hazretleri tarafından şerhedilen Hafız Şirazi Divanı'ndan dürdaneler ……..…….……195

* Ölüm ve Ahiret işleri……239

*Seyyid Muhammed Nurül Arabi Hazretleri tarafından şerhedilen Besmele-i Şerif'den dürdaneler……..……..253

* Seyyid Muahmmed Nurül Arabi Hazretleri'nin Esrar-ı Ezan-ı Muhammediye adlı eserinden dürdaneler……..……..261

* Makamların tarifi……..275

* Kader sırrı……..293

* Ayet ve Hadisler ……299

Allah’ın inayetiyle, bazı cana değen yerlerini su yüzüne çıkarmak tecelli oldu. Yazıcıoğlu Muhammediyesi, Ferahir Ruh, Fihi Ma Fih, Kitabül Hitab, Hafız Şirazi Divanı, Ölüm ve Ahiret İşleri, Besmele-i Şerif Şerhi, Ezan-ı Muhammediye Şerhi, Makamların Tarifi, Kader Sırrı, Ayet ve Hadisler adlı eserlerden alıntıların derlenmesine 1983 yılında başlanmış, 2010 yılında tamamlanmıştır. İhvan-ı dine hediyesi bu sene nasip olmuştur.

Allah’ın izniyle başlarım.

İSMAİL HAKKI BURSEVİ HAZRETLERİ'NİN ŞERH-İ MUHAMMEDİYE ADLI ESERİNDEN DÜRDANELER

Bismillahirrahmanirrahim

Hayat, İlim, İrade, Kudret, Semi, Basar, Kelam. Bu yedi sıfata “Suret-i İlahiye” denilir. Suretten murad; yedi sıfat-ı subutiye mertebesidir. Sair sıfat-ı ilahiye bu sıfatlara tabidir.

Yani, Cenab-ı Allah’ın zatına bu asarı alamettir. Bu mevcudatta noksan bulmak, Allah-ü Teala’nın zatına, sıfatına ve efaline noksan bulmaktır.

Velhasıl, Hakk Teala'nın künhü zatını keşfetmek, yani idrak etmek mümkün değildir. Pes anı yerde ve gökte ararlar, bulamazlar. Ama vicdanla bulurlar, efal-sıfat ve zat ile bulurlar.

Kabakavseyn alemi sıfat, Evedna alemi zattır.

Bu ümmetin arifleri, bu alemden geçtikten sonra da bu alemde mutasarrıftırlar.

Sırrı sır, Muhammed'in sıfatıdır.

Bir kimse cemi eşyaya arif olsa, lakin Hakk'ı bilmese, ona arif demezler.

Esma sıfatın, sıfat dahi zatın şerhidir.

Cami olan Allah huzuruna varalım. Cümle esma-i ilahiye hakikatleri ne ise, ona taallup ettiler.

Allah-ü Teala, Resul-ü Ekremi (SAV) tecelli hübbü zatı ile halk eyledi.

Cem-i Hakk Muhammed ile bilindi. Muhammed olmasa idi, Hakk bu üç mertebede tafsil üzere bilinmezdi.

Bir insan ne kadar sahibi tevfik olsa, kemali Hakk'tan bilir.

"Allahüekber" demek, Allah-ü Teala ziyade Kibriya ile müttesif demektir. Bir kimsenin şeriatında noksanı var ise, o insanın kalbi şeytan elindedir.

İmam-ı Azam Hazretleri neşesinde, ilmi zahir galip idi. Hasan-ı Basri

Hazretleri neşesinde, ilmi batın galip idi.

Vesile cenneti, Resulullah'a mahsustur. Ol makama ümmetinin duası ile vasıl olur.

Arş-ı azam şol dil insandır. Cenneti acil nedir? İrfandır. Açmak istersen o cennetin kapısını miftahı pirdendir.

Nuh'un gemisi saçi ağacından yapıldı.

Fehmolunur ki, enbiya dahi esrar-ı ilahiyeyi ifşa etmeye mezun değillerdir.

Nitekim, Leyle-i miraçta Resul-ü Ekrem (SAV), cismi ile duhul müyesser oldu.

Kerkese, ki adı Türkçe'de Akbaba derler, bin yıl yaşarmış.

Zelzele ehl-i hikmete göre, buharı arzdandır derler. Yani yer içinde mahpus olan buharın haricine

menfez bulamamak ile yeri tahrip eder. Amma ehl-i hakikat katında zelzelenin aslı budur ki, insanın aza-i zahiresi olduğu gibi, yerin dahi aza-i batını vardır. Zelzele anın ihtiyacından olur.

Hu cemal ve Hayy, mertebe-i zattır.

İmam-ı Muhammed Bakıri Ebul Beşer olan Hazreti Adem'den evvel bin Adem, belki daha ziyade Adem geldi.

Anasırdan murad, Hakk ve Ab ve hava ve ateştir. Müvellidden murad; hayvan, nebat ve madendir. Kezalik, bazı ehli tasarrufundan deryada yürümek ve ateşe girip yanmamak ve havada uçmak ve ateşi mendil içine koyup yakmak ve dağlarda gezen vahşi hayvanata bunlara musahhar olmak, mesela aslan ve kaplana binip, yürümek ve üzerlerine yük yüklemek ve yılanı eline alıp kamçı yerine kullanmak ve bazı dağ hayvanlarını tutup, sütünü sağmak ve bunların emsali hırka-i

ade tariki ile umuru sadır olur, cümlesi inkiyattandır.

Allah-ü Teala yeri cüz-i nurdan yarattı.

Can kavmini Cenab-ı Hakk, hava ile sudan halketti. Nitekim Adem dahi topraktan ve sudan yaratıldı.

Yaratılan mahlukatın cümlesinin sultanı Adem'dir. Gel! nefes istersen İsa-i Meryem sendedir. Mısra

camidir vücudun, cümle alem sendedir.

Resulullah (SAV) ismi camidir. Hakk Teala ise, muhiddir. Masur değildir.

İnsan-ı Kamil'in gönlüne bu alem konsa, serçe kuşu kadar olmaz. Yani kulak tut ki, Cenab-ı Hakk, İnsan-ı Kamili nice ehli kemal eyledi! Murad budur ki, melek yalnız ehli cemal, şeytan yalnız ehli celaldir. İnsan bu iki sıfatı cem edip, ehli kemal oldu.

Vahiy ve ilham ikisi dahi birdir. Vahiy peygamberlere gelir, ilham evliyalara gelir.

Malum ola ki İnsan-ı Kamil'e göre bu alem, bu eşyada eğer ki nutk ve sema olmasaydı, enbiya ve evliya anların tesbihini işitmezlerdi.

Kaza hükmü ilahidir. Enfüs ve afakta, hayır ve şer suretinde her ne zahir olursa, vücuda gelirse, vakti saatinde cümlesi hükmü ilahidir.

Akıl iki bin hissedir. Bin dokuz yüz doksan dokuz hissesi Hazreti Muhammed'e, diğer bir hissesi ise gelmiş geçmiş insanlara verilmiştir.

Şeytanın bir saatte bu kadar alemin kalbine vesvese düşürdüğünü Allah-ü Teala bilir, bir de havas evliya bilir.

Bir vaiz kürsüde vaaz ederken, okuduğu ayetin hangi mertebeye taalluk ettiğini bilmez ise, ol vaizi

zamanın padişahının kürsüden men etmesi evladır.

Malum ola ki, Allah-ü Teala, Nur-u Muhammediye'yi halk ettikte, cem-i ervahı ve evliyayı ol nurdan cem eyledi.

Cenab-ı peygamberin hidayeti ve irşadı, Allah'ın inayet ettiği kullaradır. Ehl-i dünya olanlar cenneti kabul etmediler. Anların hakkında, inayeti ezeliye yok idi.

Dost, Adem baba toprağını kudret eliyle kırk sabah yoğurmuştur.

Ud ki, aslında Hindistan ağaçlarındandır, O ağacı kestikten sonra kırk sene toprağa gömerler.

Ehli olmayana ifşa-i raz etmeyeler.

Nur Adem ile tecelli etmiştir. Onu gören Adem sanır.

Melekler iki sınıftır derler. Bir sınıfına ceberruti derler ki, anlar

makam-ı ervahta kalmışlardır. Bunlar alemin ve Adem'in halk olunduğunu bilmezler. Beyazıd-ı Bistami, bu makam ehlindendir.

Nakıştan murad, Adem'dir. Ve zahir nakıştan murad, Allah-ü Teala'dır. Hazreti Adem'de zahir olan ruh ve izafi nur, rabbani idi. Nitekim Kabeye istikbalde, ana secde lazım gelmez. Secde Allah-ü Teala'yadır.

Salikte benlik ve vücudu ref edip ve vücudunda kendiliğinden hareket olmaya.

Şeytan Adem’e secde etmedi kafir oldu. Eğer onda marifetullah olsaydı, Allah’a secde ederdi.

Cenab-ı Hakk meleklere buyurdu ki; “Siz Adem’i can kavmine benzetip, yerde fitne çıkaracak dediniz. Adem (AS), yediyüz lisan ile söyledi ki, yediyüz lisanın en ekmeli, Arap lisanı idi.”

Adem zat, Havva sıfat mertebesine işarettir. Havva'yı Adem'in eğe kemiğinden yarattı. Allah-ü Teala cevap budur ki, rical anların aslı eğri olduğunu bilip, anların kıyamına tamah etmeyeler.

Havva anamız Halit ağacının meyvesinden yedi. Vücudunu titreme tuttu. Buna göre, kadınlar erkeklerden daha önce fesada kuşanır.

Allah-ü Teala’nın tekessürü meratip üzerinedir. Meratip de aynı mükellimdir.

Adem halk olmadan evvel, daha o surette kimse halk olunmamıştır.

Adem’in dünyaya hubuti ve tekmil idi. Hışım içinde değil ehlullaha nispet, cennet Hu arı Hakk’tır.

Pes hikmeti Adem’in bu aleme nüzulü iktiza etti.

Evliyaullah kelamlarını erbabına söylemişlerdir.

Her ne iş ki, işlenmeye veya işlememeye mürşidi kamilden sadır olur.

Sırrı insan, hakikat-i insaniyeden ibarettir.

Tevhid ile muvahhid olanlar, şeytandan bi külliye halas olurlar.

Muhammed Mustafa (SAV)'ya soruldu ki hikmet nedir? Cevap budur ki; Ehl-i hakikate ahiret Dünya'dan hayırlıdır. Bir dahi hilafet-i izhardır buyurmuşlardır. Zira, Resul-i Ekrem (SAV) kıyamete kadar yaşasa idi, hilafet sırrı zahir olmazdı.

Zamanın eri ve avradı, alimi ve ümmisi,kahinlere müpteladır.

Lisan ile zikir, şeriat mertebesindedir. Ve cananı fikretmek, hakikat mertebesidir.

Malum ola ki, iki avrat bir er mahiyetindedir.

Malum ola ki, şeytan alem-i ef'al ve alem-i sıfat mertebesine kendi makamlarında izale kadirdir. Ve amma zata vasıl oldukta aklı ermez.

Lokman Hazret-i Davud (AS)'dan ilmi öğrenmiştir.

Sokrat, Eflatun’un üstadıdır.

Salik hangi mertebeye eriştiğini bilmez.

Bu cümle alem halkı eğer nebi, eğer veli, eğer ümmi, eğer alim Hazret-i Muhammed’in yüzü suyu hürmetine bu aleme geldiler.

Kimini yok, kimini var edersin,
Bu işlerde Hezaren hikmetin var

Hangi kulun kılmasa şirk,
Kapına varacak, varmasa müşrik

Hayf ki, bu gün kokmaya sana buy
Tecelli kurtarmayasın gafletten

Dağlar ve taşlar, tahammül edemediler aşka. Aşkın gamını çekemeyenler, manada hayvandır.

Eğer Adem isen, Kabeyi tavaf eyle. Batınından yürü, var zata azimet eyle. Kabe'nin manası Hakk'tır. Kamil'in kalbine gir, Hakk ile sohbet eyle. Mahsundan murad, enbiyadır. Evliya ise mahfuzdur.

Arz-ı Arap, zat mertebesine ve Anadolu memleketi, sıfat mertebesine, Rumeli ise, ıtlak olunan efal mertebesine işarettir.

Hakk Teala bir zerreye hidayet eylese, hakir olan aziz olur.

Hazret-i Sultan Süleyman'ın parmağındaki yüzüğünün üzerinde üç hat yazı var idi. İlki Bismillahirrahmanirrahim, ikincisi La ilahe illallah, üçüncüsü Muhammeddür Resulullah.

Malum ola ki bu kitap sahibini Bursa'dan dört kez bir şeyh taslağı kovalamıştır.

Malum ola ki, risalet nübüvvetten ehezdir. Her Resul olan nebi olur, velakin her nebi olan Resul olmaz.

Serendüp, Hindistan'da bir dağın ismidir. Hazret-i Adem oraya inmiştir.

İnsan-ı Kamiller, ubudiyetten uluhiyete tecavüz etmezler. Had beşeriyet üzere dururlar.

Herkes levhi kalemde kendi hakkında saadet mukadder olan ehl-i saadet ameline muvafık olur.

Şekavet mukadder olanın, amelinin de böyle olması kazadandır.

Şeriatın zahirine göre, yeminullah Hacer-ül Esved'dir. Ve batınına göre İnsan-ı Kamil'dir.

Biattan maksat, Kamilin işareti ile yürümektir.

Kaç sene yeryüzünde ağladıktan sonra, Adem'e nübüvvet ihsan eyledi. Velayetin gayeti nübüvvettir.

Adem (AS)'ın şeriatı herkesin gücü yettiği kadar kurban kesmesiydi. Bir beyaz ateş gelir, kimin kurbanını alırsa, O haklı olurdu. Davud (AS)'ın şeriatında zincir kime ulaşırsa O haklı idi.

Rivayet-i meşhurda gelmiştir ki, Hz. Davud (AS) ömründen kırk sene heba etmiştir. Lakin Allahü Teala hazine-i ömürden, ömrü Adem'e tekmil edüp, yine bin seneye irsal eyledi. Ve Hz. Davud'un altmış sene

ömrü üzerine hibe olundu. Kırk seneyi vazi edüp, yüz seneyi ibla eyledi ve Hz. Davud'un ömrü üzerine hibe olunan kırk seneyi vazi edüp, yüz seneye irsal eyledi.

Şeyh taslakları halifeyi mezun eder de, delaletlerinden bunlardan birisi vefat eylese yerine oğlunu tayin ederler.

Malum ola ki Adem (AS) on iki kalem üzere yazı yazdı.

İdris nebi samediyet sırrına mahzar olup, ağıl ve şaraba ihtiyacı kalmamış.

Arabistan’da bir şeyhin talebesi altı ay yemedi içmedi, Şeyh ona dedi ki; “Şeriatın zahirine halel getirme!”

Peygamberler kaç sene yaşadı, birbiri ardınca nasıl geldiler?

Adem’e verdi Muhammed çün vücud, anın içün melekler ana kıldı sücud.

İkiyüzyirmidörtbin enbiya geldi derler.

Hazreti Nuh elli yaşında iken peygamberliğini duydu ve dokuz yüz elli sene yaşadı. Dokuz yüz sene halkı Hakk'a davet etti.

Demişlerdir ki, dünyayı dört kimse zapt eyledi. Bu dört kimsenin ikisi mümin ki, Zülkarneyn ve Sultan Süleyman'dır. Ve ikisi kafirdir ki biri Nemrut ve biri de Buhtınasır'dır.

Eyüp (AS) bir rivayette, on sekiz sene belaya müptela olup sabretti ve o hususta gönlüne asla fütur gelmedi.

İnsan-ı Kamiller, Mehdi sıfatının ve İsa meşrepli kimselerin zuhurudur.

Mana-i hadis bir kimse “Ya Resulullah! Hazreti Nuh’tan bu ana gelinceye kadar bin ümmet geldi, kıyamet günü bu cümlenin arasında kendi ümmetini nice bulursun” dedik de, Resulullah buyurdular ki; “Benim

ümmetimin aza-i vuzusu nurun ilahi ile münevver olup, ancak bu ümmetin bi namaz olanlarında zahir budur ki, bu alamet olmaz!”

Şeyhin takvası olmazsa neuzubillah.

Resululllah (SAV) buyurdu ki; “ Kıyamet günü benim ümmetim tevhid ile gele, hasıl şirk ile gelmeye”.

İlyas (AS) “Balabak” adında bir şehre geldi. Orada halkı Hakk’a

davet etti. Ol şehrin halkının istidatları yok idi. Her ne kadar mucize gösterdi ise de, İlyas (AS) bu hale melül olarak kavmin arasından kaçmak istedikte, Allahü Teala'dan izni ilahi ulaştıkta; İlyas, falan zaman falan vadiye geldikte ateşten bir at zahir oldu. Hz. İlyas ona suvar oldu. Ağıl ve menemden kesilerek, bi mekan oldu.

Hz. Yusuf'un, Hz. Davud'un ve Hz. Süleyman'ın vücutlarında kabiliyet saltanatı var idi. La cerem eseri

zuhuru etti. Ama Hz. Muhammed'in mülkü vücudunda tecelli zata istihkak ve istidadı var idi.

Peygamber efendimiz aya işaret ettikte, ay iki parça oldu. İzni ilahi ile yine birleşti.

Bir kimse cem-i eşyaya arif olsa, ama Hakk'ı bilmese, ana hakim demezler.

Menakipte mesturdur ki, bir şeyh var idi ki, ebced bile bilmezdi. Bir Elif

demeye lisanı dönmezdi. Böyle iken, yine lisan-ı galiptir.

Lokman hekim der ki, çok Allah demek insanı zevke ve rahata kavuşturur ama ciğere zararlıdır.

Kuran’da İskender ikidir; biri İskenderi Yunan ki, Hızır (AS) bunun veziridir ve Hz. Halil İbrahim zamanında yaşamıştır. İkincisi İskenderi Rumidir ki, .bu kafirdir ve Buhtı Nasır zamanında yaşamıştır.

Hızır (AS) ab-ı hayata vasıl olup, İskender mahrum olmuştur.

Üzeyir Peygamber yüz yıl yattı. Sual olundukta, ya bir saat ya da bir gün kadar geldiğini söyledi.

Bir rivayette yüz yirmi dört bin ve bir rivayette iki yüz yirmi dört bin peygamber gelmişti. Peygamberlerin evveli Hz. Adem, ezeli Hz. Muhammed'dir. "Hemen hepsine inandım, iman getirdim" demek lazımdır.

Sıfattan murad, sıfat-ı subutiyedir.

Mazhar-ı kemal olmadıkça, hakikatin kadri ve kıymeti bilinmez.

Kabenin örtüsünün rengi, Resulullah'tan sonra siyah örtülmüştür.

Edeb-i muhafazaya riayet etmeyerek "Enel Hakk" diyen Hz. Hallac-ı Mansur, Ruh-u Resul'den üç yüz sene mahrum kaldı.

Gece alemi zata ve gündüz alemi sıfata işarettir.

Malum ola ki, Alem-i evliya, enbiyaya nispetle yedi deryadan bir katre gibidir. Fahr-i Alem dahi, Hakk Teala'nın ilmine nispetle bu menziledeдir.

Rahmetenlil alemin ve bu kadar rahmetten murad, rahmete hasadır, yani evliyaullahadır.

Fahr-i alemi bir rivayete göre, sekiz kadın emdirdi. Bunun nedeni, o zaman Arap adetlerine göre, çocukların bu şekilde semiz olmasıydı.

Hazreti peygamberin dini tevhiddir. Pes hakikat üzere salik olanlarda raks, çalgı olmaz. Zamane mutasavvıfları çaldıkları kuddümü Abdülkadir Geylaniye nispet ederler. Celp, mal, şöhret, izdiham, enaniyet için çalgılar ve bidatlar peyda ettiler ve bunlar delalet yoluna gittiler. Bi

edep olan zamane mutasavvıfları, ekseri perdelerini yırtıp sohbet ederler.

Eşşeyh, şeyhin cemidir.

Hazreti Hatice validemiz kırk yaşında idi. Fahri alemden evvel iki ere varmıştı. Biri Abdul Mahz, diğeri ise Abul Haled İbni Zerretüllemiy idi. Bunlardan iki oğlu ve bir kızı olmuştu. Bu oğlanların birisinin adı Hind idi. Hazreti Ali Hind'i öldürmüştür.

Malumdur ki, Fahri Alem (SAV) Efendimizin sin-i şerifleri, Hazreti Ebu Bekiri Sıddık (RA)'dan 25 ay ziyade idi.

Enbiya vahiy ile evliya ilham ile amel eder. O nedenle kişi kendi aklı kasrına tabi olmayıp, havasından azletmek gerekir. Ve bu mezkurden münfehim olur ki, enbiya ile garabette dünyevi menfaat vardır. Zira Fahri Alemden variddir ki; "Her kim ile musahharat edem ve her kim benimle musahharat etti ise,

anın ,için Hakk'tan rica eyledim. Evliyaullah dahi varis-i peygamber olmak hasebiyle onlarla olan musahharata ne kadar şeref var idi ki zahirdir". İmam-ı Hasan (RA), taht-ı nikahında avrat ali koymayıp, salıvermek adet iken, yine halk musahharatına rağbet edip, bir saat olsun tahsili kurbet için kızlarını almasını teklif ederlerdi. Ta ki kıyamette şefaate vesile ola, inayet bula. Hiç olmazsa bu manadan agah olan kimse sahih olan kızını Ali

Resul’e vere veya öyle bir yerden tezvic eyleye.

Fahri Alem (SAV), kırk yaşına varınca fenafillah oldu. Altmış üç yaşında bekabilllah olup çürümediği, fena ve bekabillah olduğundandır. Bazı salikler ki, belki Hakk’la Hakk olduk, bizden eser kalmadı zannederler. Anın için hakikat kırk yıllık yoldur. Fahri Alem ulu makamat yar, makamı habip olan Kabakavseyn evednaya kadem bastı. Bu makamdandır ki, tabiri

rüya etmek, nefsi emmare ve nefsi levvame mertebelerine göredir.

Gafil olan salikler vakayı kanaat eyleyip, hallerine mağrur olurlar. Bilmezler ki anın için salik cahil tabiata düşmüştür.

Erbain çıkarma Hazreti Musa'dan tevaruz etmiştir.

Erbab-ı halin halini yine erbabı bilir.

Ekseri enbiyaya kırk yaşında vahiy gelmiştir.

Bersis denilen abid, beş yüz yıl ibadetten sonra şeytan ebyezin igvası ile kemker hidayet oldu. İblis gibi delalet-i mutlak buldu.

Ehl-i sülukun berzahları arasında böyle münkirler vardır ve dost kahrı ile merdutturlar.

Kalb-i kamil içre arş ve kürsiyi koysan, bir hardal tanesi kadardır. Kalb-i kamil, rahmi vasiadır.

Malum ola ki, Hazreti Kuran, mertebe-i cem'i zatından nüzul edip, şehr-i ramazan-ı şerifin yirmidördüncü gecesi Leyla-i Kadir idi.

Selsele-i ceres olanın feyzi bol olup, peygambere tabi olduğuna işarettir.

Halife-i Abbasiye gününde “Kuran’a mahluk değildir” dedikleri için ehl-i sünnetten çok alim ve fazıl kimseler had bulundu. Hatta, İmam-ı Yusuf Tırmizi’den memun, halife gününde Bağdat’ta, Beşir mürüsü derler, bir mütezile zuhur edip çok adamlar izlal edip, Kuran’a “mahluktur” deyip, ihtikat ettirdi.

Üç senede halkı Hakk’a davet eyledikte otuz üç rical ve altı adet Nisa mecmu otuzdokuzdur. Dördüncü senede Hazreti Ömer’in

İslamı kabul etmesi sebebiyle, izharı davet eyledi. Ey talib-i Hakk mürşit! Gör, Fahr-i Alem talibi davette ne zahmetler çekti.

Resulullah (SAV) Efendimiz hayatta dört kere saçlarını kestirmiştir. Kah olur ki, sünnet-i terk etmek sünnet olur.

Hakkıyla fakir olan kimse, rana-i Hakk ile kani olup, nispeti ihtiyaç andan kesilir. İhtiyacı kalmaz. Velakin bu hal, kurb-u feraiz halidir.

Resulullahın helvayı sevdiğini cümle alem bilirdi. Etraftan ona helva olarak hediyeler gelirdi.

Resulullah, salat-ı vitri sabaha yakın kılardı.

Resulullah halka latif kelamlar konuşurlardı.

Malum ola ki enbiya ve kümmelin evliyaya göre zikirden murad, huzur-u daimdir. Zikri Hu, cavidandır.

Hazreti Lokman vasiyetinde buyurdu ki; “yumuşak söyle”.

Cenab-ı Hakk, Hazreti Peygamberin ümmetine yeryüzünü mescid eyledi. Nerde olursa vakit namazı eda ederler. Sair peygamberlerin ümmeti ise kiliselerden başka yerde namazı olmazdı.

Fahr-i Alemin peygamberlerden farkı ne? Malum ola ki, kendinden evvel gelen peygamberlere ersel

olduğu gibi, kendinden sonra gelen peygamberlere de mürseldir.

Nitekim Sahib-i Muhammediye Gelibolu’da sekiz sene yemek yemedi. Su ile iftar ederdi.

Bir kimseyi padişah darp etse, o kimse tevhidi efal saliki ise padişaha darılmaz. O salik bilir ki, padişah Hakk elinde bir kalem gibidir.

Ey gönül, manaya er! Kabakavseyni gözet, Evednaya er!

Beyti mukaddeste Kubbetül miraç meşhurdur ki, Fahri Alemin Mekke'den Kudüs'e olan seyrine "Sübhanelleziy Esra" derler. Anı inkar eden kafir olur ve Kudüs'ten Semavata olan seyrine "Miraç" derler ki, anı inkar eyleyen müptedi ve zal olur.

Yani insanın beyti memura ve enfüsü melaikeye benzer ki, yirmidört saatte yirmidört bin nefer girip, çıkar.

Fahri alem Evedna budur ki, Alem-i Zat'tır.

Fahr-i Alem miraçta yetmiş bin perdeyi geçti. Yetmiş bin perdenin her bir perdesi beş yüz yıllık yol idi. Hissi melek münkati oldukta, Fahri Aleme haşiyet geldi.

Cenab-ı Hakk, Ebu Bekir'in sesiyle "Kıf Ya Muhammed! (fe ene rabbin yusalli) Rabbin namazda" dedi.

Hazreti Ayşe validemiz dedi ki; “Resulullah Allah’ı kalp gözüyle gördü”. İbn-i Abbas dedi ki; “Resulullah Allah’ı baş gözüyle gördü. Maaz İbn-i Cebel dedi ki; “Ben Resulullahtan işittim, miraç gecesi ben Hakk’ı baş gözümle gördüm” dedi. Fahr-i Alem (SAV) Rabbisini baş gözüyle gördü.

Sırrı sır, Resulullah efendimizin vücudu ve dolayısıyla senin de vücudundur.

Ledünni ilmine şol kim buldu yol
Pes “ Amenna ve Saddekna” dedi ol
Ol bildi Mustafa’nın şeriatını
İşit kimgil anın şeriatı ne?

Resulullah’a şab-ı miraçta tecelliyi zat vaki oldukta Kabakavseyn mertebesi olan Vahidiye ve şehadeti sıfatiye mertebesinden Ev edna mertebesi olan zat ehadiye ve gaybi zat mertebesine terakki hasıl oldu. Ve kesreti sıfattan, vahdeti zata vuslat buldu.Bekayı zat ve sıfat ve

zat ile şerefyap olup, emri nuzül kemal buldu.

Hakkın batını ve insanın zahiri birbirinin aynıdır.

Fahri Alem (SAV), her şab ve ruz, feraiz ve nevafilden kıldıkları elli rekat namaz.

Sabah namazını Hz. Adem, öğlen namazını Hz. İbrahim, ikindi namazını Hz. Yunus, akşam namazını Hz. İsa, yatsı namazını Hz.

Musa kıldı. Bu mahbubiyete, kadem namaz ile çıkılır. Yani, fahri alem (SAV)'in letafet bedeni ol gayete ermiş idi ki, ne yere kalbi erse, sırrı sır cevlanda kalbi şerifleri ile beraber idi. Ne yere kalbi kim erse ererdi. Kalbi anda, anın için fahri alem iki saatte gezdi cümle kıyvani.

Kerametim var diye halka keramet gösterme, nefsini Müslüman eyle. Keramete kıdem basanın nefsi henüz Müslüman olmamıştır.

Arapta elli veya ellibir yaşından seksen yaşına kadar olanlara “Şeyh” denir. Meşayih ise, Şeyhin cemidir.

Hakikatte arif olanın ruhu da ariftir. Ve her salik aradığını kendi vicdanında bulur. Zevki sahih ise, ne yüzden bilir.

Aşk, maksut bizzat değildir. Makamı aşkta kalanlar henüz tarikattadır. Hakikate geçmemiştir.

Bu ümmetten fenaya vasıl olanlar enbiya olurdu. Hakikatte alim, ayet ile sabittir.

Dünya Şems-i Tebrizi gibi mürşitlerle doludur. Lakin Mevlana gibi mürit bulunmaz.

Sahibi Muhammediye, ilim ve irfanda Şeyhi Hacı Bayram (KS) fevkindeydi. Hakikatte ise Hacı Bayram Veli Hazretleri, Sahibi Muhammediye'nin favkindeydi.

Süluku olana mezarında terakki vardır. Havas insandır. Havas ehli İslam değildir. Yani, Hakk vücut halkın zahiridir ve hal vücut Hakkın batınıdır.

Vücut üç mertebedir. Biri vücup ki; vacibil vücut denilir. Murad, Allahü Teala'dır. Ve biri imkan ki, mümkünül vücut denilir. Murad Adem'den zuhura gelen mevcudattır. Ve biri mümteinil vücut denilir.

Murad anın zuhuruna kudret Hakk taalluk etmeyen madumadır.

Hz. Muhammed dokuz yerde kıtal etmiştir. Fahri alem fenaya nispetle Hakk Teala'ya mensup oldu. Kelam-ı Hakikat, Kurbu feraiz ola. Bazı kibar, makam-ı kurbu nevafilde demişlerdir.

Enbiya ve evliya, Allah-ü Teala nasıl emrederse, ona göre hareket ederler.

Dünyada her türlü zevk, sefa ve gena kafirleri bulur. Her türlü cefa, eza müminleri bulur.

Aşıkın bir nefesi, zahidin bin yılına bedeldir.

“La ilahe illallah” fenafillahtır, “Muhammedür resulullah” bekabillahtır.

Vahdet budur ki; salikin vücudu mücmehil ola, yoksa Allah ola değil.

Salik, fena ve beka olmadan gamdan kurtaramaz.

İSMAİL HAKKI BURSEVİ HAZRETLERİ'NİN FERAHİR RUH ADLI ESERİNDEN DÜRDANELER

Sual olunursa ki; mevcudat nice kemalat olur ki; bazılarında noksan zahirdir. Cevap budur ki noksan mazhardadır, yoksa tecelliyat birdir.

Esma-i ilahiyeden her isim bir abdin rabbidir. Ol esma muhtezasınca caridir. Onun tariki müstakimine salik olmuştur.

Mensup olduğun esmaya bakma, doğru yolların hayırlısını talep et. Bu meselenin sırrından haberdar olanlar aşık meşrep olmaktan

kurtulurlar. Cismi külli ehadiyete doğru giderler.

Zahir ilmin sohbeti sahibine fitne verir.

Bir camide namaz kılarken, caminin kapısından bir büyük ses geldi. Bütün cemaat dışarı fırladı, yalnız şeyh kaldı.

Hakk beyan kimseye her kesrette vahdet görünür. Firdevs, Makam-ı

mukarrabindir. Dünyada bu esrara vakıf olmayan firdevse giremez.

Mümin kardeş, meratip vücudu fehmetmekte gayet sohbet vardır. Onun için zamanımızın ekseri mutasavvıfı aşık meşreptir. Cem-i fark makamında fark edemezler.

Nazmın muradı makamı hakikatte olan vahdet sır fai beyan ve cümle zuhurat Hakk'ın olduğuna beyandır. İfşa-i raz kemalatına göre bazı ifşa, bazı raz olur.

Kuran’ın failinin metni, vücudu resul şerhi Alem-i Kevindir ve afaktır.

Küfür ve iman berzahından kıl kizar.

Şeyhül Ekber buyurmuştur; “Bir kimseye musibet isabet eylese, O insan asla muzdarip olmasa ol kimse lem yelid ve lem yuled olur.”

Cenab-ı Hakk, zemin ve asumanı zatın şerhi için halketmiştir.

Hazreti Kuran üç nesneyi beyan münhasırdır ki, biri akaid, biri ahkami ve biri kısasidir. Sure-i ihlas beyanı akaide mütekellifi olmak ile Kuran'ın üç hissesinden bir hissesi gibi oldu.

Fahr-i Alem kendi nasutiyet mertebesinden fena vela hüviyet beka bulması sebebiyle onun cümle nutku vahiy ilahi ve ilhamı rabbanidir. Zira nutuk ettikleri Hazreti Kuran ve diğer hadis-i kutsi ve diğer hadis-i şeriflerdir. Cümlesi vahiy

kısmındandır. Verese-i ekmel olanlara dahi bu makamdan nasip vardır.

Olsa istidadı arif-i kabil idrakı vahiy, lütfu Hakk erselna her zerredir bir Cebrail.

Kafirun cennette bir çeşmenin ismidir. Kafirun ebrarın ve tesnim mukarrabindir.

Bu bir sırrı acaibtir ki, sair enbiyayı dahi ubudiyetle vasıf eylemiştir.

Velakin esmasına mukarrin kılmıştır. Fema fahri alem, ubudiyet mutlak ile zikreylemiştir. Anın için sair enbiya “nefsi nefsi” diyecek, fahri alem ise “ümmeti ümmeti” diyecektir.

Vahdet Muhammed meşrebi salik o dur ki, enfüste ve afakta ancak vücudu Hakk şühud ede.

Her mertebe Hz. Muhammed’in şefaati iledir.

Zahir ve batında tasarruf Hakk'ındır. Muhammed meşrebi! Dünyada vatan tutmaz bir yolcu gibi ol, kendini kabir ehlinden say.

Şarab-ı safiden murad; Hakk'a vuslattır.

Marifetullah şarabından maadası, dert açıp ve kendinden Hakk'tır.

Ehl-i fena bu alemde gerçi her derde müpteladır. Fema rütbede yüksektir.

Her ne kadar evliya geldi ise, Muhyiddin-i Arabi Hazretleri'nin tıflıdır.

Alem-i hakikate vasıl olan kimseler, Hakk ile aşinalık ve huzur bulurlar. Bu taifeyi celile ki, padişahların tayini. Fenafillahtan ve bekabilllahtan geçenin vücudu mezarından haber sorsunlar.

Dünyanın varlığına sevinmemek ve yokluğuna erinmemek gerekir.

Hakk’ın efal, sıfat, zatını, halkın efal, sıfat ve zatı ile baki edüp, gün tahkik ile riayet mertebe etmek gerekir.

Sair peygamberlerin ümmetleri kendi peygamberlerinden, kendi peygamberleri de Hz. Muhammed’den ehez ederlerdi. Bu ümmetin velileri ise, doğrudan doğruya Hz. Muhammed’den ehez ederler.

Hakk’a vusül meratip üzeredir. Muvahhid kesretten vahdet-i afaka

terakki eyledi. Tevhid ehli oldu. Haçanki afaktan tey edüp vahdet-i enfüse terakki eyledi “**tecrit”**tir. Ve bu iki mertebeden terakki edüp, kendi zatına müşahade eyledi ise buna “**tefrit**” derler.

Ervahi cüziye, alem-i şehadetten nakledecek şehadet anlara gayb ve giyb şehadet olur. Fema ervahi külliyeye göre böyle değildir. Onlara kayıt yoktur. Murat ettikleri yeri seyrederler. Pes ekmel ümmetin hali

bu olacak. Fahr-i alem nice olmak gerekir.

Salike lazımdır ki, enfüsün kuyudundan kezar edüp, sırrı sır içinde bula. Gönül ilmine isim, resim ve kanun sığmaz.

Zira herkes hazinesinden ruzineyi şemse ne kadar pencere açarsa, o kadar nur bulur ve o kadar zulmetten kurtulur.

Rabia-i Adeviyye'den Allah Resulunden sual muhabbet ettiklerinde, "Allah-ü Teala'nın muhabbeti bende kimseye muhabbet bırakmadı" buyurdular.

Pes Fahr-i Alem'in haleti ve muhabbeti ahadiyeti zatiye ve Hz. İbrahim'in vahidiyeti sıfatiye, ve gayrilerinin vahidiyeti efaliye mertebesindendir.

Müşahede ile bilinir, şeytan bir saatte şarkü garbı dolaşır.

Fahr-i kainat buyurdu ki; “senden bana yakın gelecek yok ya Fatma”.

Cümle hayır ve şer Allah-ü Teala’nın kazası iledir.

Bir nesnenin vakti gelmedikçe, onu zuhura getirmez.

İrfan için okumak, yazmak cahil işidir.

Resulullah’ın arkasındaki nübüvvet mühründe; “La ilahe illallah

muhammeddür resulullah” yazar. Sen de o mührü görmek istersen , mürşidi kamile pek yapış.

Bu ümmetin asatından muazzep olanlar nardan çıkıp, cennete kadem basmadıkça, Ümmü selefenin ne ulema ve zahidinden ve ne gayrilerinden kimse cennete giremez.

Denilmiştir ki; cümleden mukaddem muhasebe olunan bu ümmettir.

Ümmü selefenin muhasebesi tamam olmadan bunların azabı nihayet cümleden evvel cennete girerler.

Mutu kable ente mutu şerbetini içmeyen ne bilir fena halini.

Sual olunursa ki Fahr-i Alem namazı kılınırken ruhu pâkları nerede ve ne makamda tain ve tezin bulur, namaz kılan kendileridir. Bu sırrı mukaşefe ehlinden gayri kimse bilmez ve belki inkar ederler neuzibillah.

Resulullah efendimiz buyurdu ki;" Ya Fatma Cenab-ı Hakk'tan diledim, ehli ayalimden en evvel sen bana geleceksin".

Hz. Ömer dedi; "Hz. Muhammed ölmez, öldü ise bize gülmek yaraşmaz. Haşa ki, kim resulullah öldü derse onu kılıç ile ikiye bölerim".

Peygamberin ve kamil evliyaların ruhları devamı bekasında bedene muhtaç değildir. Velakin tedbir ve taallukta bedene muhtaçtır.

Dünyadan murad; beşeriyet ve cismaniyet perdesidir.

Kamil ne kadar vüsul ehli olsa ve edna makamda bulunsa,dünyada oldukça yine cisim perdesinde görülür.

Kim Muhammed’e taparsa, O öldü. Kim Muhammed’in rabbına taparsa bilsin ki O ölmez.

Dünyada batın zahire tabidir, fema ahirette zahir batına tabidir.

Mankuldir ki, Hz. Muhammed Mekke'de doğdu, Medine'de defnolundu. Cevap budur ki; "Enbiyanın toprağı hep bir yerden alınmıştır. Fema Nuh tufanında toprak yer değiştirmiştir".

Ebubekir-i Sıddık, Fatma anamıza peygamberin malından miras vermedi.

Kıyamet günü elli bin yıldır. İnsanın zatı iki heykeli müştemildir. Heykel-i cismani ve Heykel-i ruhani. Ruhani

latiftir ve bundan fehmolunur ki, vücuddan halas olmayanların vücutlarını toprak ağıl eder.

Aşkı olmayan hayvandır bu cihana ebed.

Hz. Muhammed leylei miraçta Beyt-i Mukaddes yolunda Hz. Musa'nın kabrine uğradı. Namaz kılar gördü. Ve yine sema-i sadiste anı müşahede kıldı. Peygamberler mezarında selam verenlerin selamını alır.

Dünyada bazı evliyaların ruhlarının birkaç yerde bulunduğu görülmüştür.

Cenab-ı Allah'ın cemal sıfatı rıza, celal sıfatı ise gazaptır. Fahr-i alemin hüviyeti, yani zatı ve hakikati bu kemale cemidir. Onun için rahmeten lil alemindir. Velakin Muhammediye'den feholunan budur ki; zattan esma ve esmadan sıfat ve sıfattan efal ve efalden asar zahir ola. Zira Fahr-i Alem ki mazhar-ı ism-i azamdır. Ruh ve cismi ebedi fena bulmaz. Zira vücudu kainata

madendir. Nübüvvetin nuru hala şeriat mudahharada ve velayetin nuru her asırda meder olan alem gavs-ı azamın batınındadır.

Yani zahirin batına nispeti, kışırın lübbe nispeti gibidir.

Malum ola ki tayini sufiyede, tayini ilahiyenin evveli hüviyeti zatiyedir ki, hakikatte “Hakikat-i Muhammediye” denilen de budur.

Gaibten murad, Hakk'ın zatı, sıfatı ve esmasıdır.

Hz. Allah, veli mirat-ı zatından göründü.

Hakim Allah-ü Tealadır ki, hükm-ü kazasını kimse reddedemez.

İmdi Hakk'ı eyan görmek iptida kendi vücudundan nihan olur. Ruyeti didarla şerefyap olmak dileyen ol fenafillah sırrını bulur.

İnsanın sırrı on sekiz bin alemde tenzil edip, bu sureti rahmaniyeye girmekle surette rücu edip, hüviyet alemine uruc lazımdır. Berzahtan halas olmaz.

İnsanın kemalatı ilahiye ile itisafta bir daire-i vesiya ve zemin ve asuman ol dairede farz olunan bir noktadır. Velhasıl, ecsem ve ervahın cümlesi alem-i halktan olmak ile insana emri cüzüdür.

Zira insan alemi halk ve alemi emrin mecmudur.

Kal-i terk etmekten, ilmi zahiri dahi terk etmek lazımdır. İlim ise, gerek zahir, gerek batın tahsil etmek gerekir. Zira batında sade dil olmadıkça nakş-ı feyz sureti pezir olmaz.

Malum ola ki, akıl üç kısım üzeredir. Evvelkisi akl-ı evveldir ki; akl-ı külldür. Pes sırrı vahdet dileyen aşıka alemi ıtlaka teveccüh ve envar

lahuta şeş cihed kaydından azat ve zulmet nasuttan halas ola.

Balam Beni Bersise, mutmaineye vusülden sonra yine emmareye rücu ettiler.

On iki ilmi feda kıl şol ledün ilmine.

Cezbe; aşıkın batını ihtiyarı tarafının Hakk'a teveccüh etmesidir. Cezbeden murad, aşktır.

Eşrefoğlu Rumi ; “Aşk ile ben demimi vermem aşksız olanın bin yılına” buyurmuştur.

Yani cezbe Hakk’tan bir cezbe ins ve cinin ameli ve taatına bedeldir ve Hakk velilerinin nefesleri zikir ve ibadettir. Ve onların uykuları da ibadettir.

Mürşide tabi olmayanların ekserisi mecnundur.

Bir demi bir aşıkın Leyla-ı esra olur.

Malum ola ki avalim-i külliye beştir. Evvelkisi alem-i lahuttur ki, alem-i zattır. İkincisi ceberruttur ki; alem-i sıfattır. Üçüncüsü alem-i melekuttur ki; alem-i ervahtır. Dördüncüsü alem-i mülktür ki; alem-i ecsemdir. Beşincisi alem-i nasuttur ki; alem-i insandır. Bu beş alem ve sair bunlara tabi olan avalim-i cüziyenin vücudu Hakk'ın şerhidir. Bu cümlesi Fahr-i Alem Efendimizi perdesiz keşfedüp, her yüzden bir tecellisidir.

Resulün dokuz hatunu var idi.

Peygamber Efendimizin vefatından sonra hanımlarını nikah etmek haram oldu. Bundan fehmolundu ki; şeyhinin hanımı da buna şamil olup, şeyhinin hanımı da müridine haram olmuştur. Maazallah helakına sebep olur.

Döndüler ana aşk ile şol gönül mihrabına uydular. Vahiy Kuran yazdılar. Ebu Bekir, Osman, Ali mektebe-i irfandan üstadı oldular.

Fatma anamızı Yahudiler düğüne davet ettiler ve Fatma anamızın

üzerinde yamalı bir elbise vardı. Cebrail (AS), Fatımatüzzehraya cennetten gözler görmemiş bir kaftan getirdi.

Yahudi kadınları ol kaftanı Fatımatüzzehranın üzerinde gördüler ve o kaftanı ayıplı etmek için o kaftandan birer parça kesip verir misiniz dediler. Fatımatüzzehra birer parça kesip Yahudi kadınlarına verdi. Yahudi kadınları sonra baktılar ki, kaftan Fatımatüzzehranın üzerinde yepyeni durmakta ve orada

bulunan Yahudi kadınları Müslüman oldular.

Fatma anamızın Hz. Ali ile evlenmesini istediler ve Fatımatüzzehraya durumu arz ettiler. Fatımatüzzehra olmaz dedi.Ve çok mihr teklif ettiler,yine olmaz dedi. O zaman ne istersin ? Ben Allah'tan hüccet isterim,ben de kıyamet günü ümmetin kadınlarına şefaatçı olacağıma dair ve Cebrail ol hücceti getirdi. Fatımatüzzehra ol hücceti sakladı. Ve öleceği zaman da Hz.

Ali'ye dedi ki; " Ya Ali! Melül olma, yalnız benim sandığımda Allah tarafından bu ümmetin hanımlarına şefaatçi olacağıma dair bir hüccet var. O hücceti (piti) kefenimin arasına koy Ya Ali!".

Hz. Fatımatüzzehra'yı Resulün ravzasının yanına getirdiler. Mübarek elini ravzadan çıkardı ve dedi ki; " Kızımı bana getir Ya Ali".

Hz. Fatmaya dört yüz miskal gümüş mihr olması bilinmektedir. Cihan

mihri şeriat dairesidir ve zikrolunan mihr ise, hakikat onun kemalinedir.

Hz. Muhammed'in vefatından altı ay sonra ilk defa Ehl-i Beyt'ten Fatımatüzzehra vefat etmiştir.

Hz. Resulullah Hz. Ebu Bekir için buyurdular ki; "Cenab-ı Hakk'ın üç yüz ahlakı vardır. Hepsini Ebu Bekir'e vermiştir."

Şu kim keşf-i kerametten vurur dem.
Sanma cihanda olur kamil adam.

Ebu Bekir gibi vücudu hayra sarfedip, kerim ve sahih olanların, ziyade aziz ve şerif ve ali dünyanın iptidasından intihasına dek güneş onların üzerine doğar.

Ehl-i sünnet vel cemaat yalnız şeriatın zahirine göre değildir.

Bidat ehli yani Rafızi ve emsali, kitabı muteberde beyan olmuştur. .hz. Ali zındık tarifesini ehez edip, “Niçin benim uluhiyetime

sebep oldunuz” diye cümlesini ateşte yakmıştır.

Ebu Bekir Sıddık, iki sene dört ay sonra kıldı ömrü hitam.

Hz. Ömer’e zehirli hançer vuran Firuz, mescide bulunan on üç kişiyi zehirli hançerle vurup, mecruh eyledi. Hz. Ömer’i hanesine götürdüler mevti alem fani kıldı.

Hz. Ömer on iki yıl halifelik yaptı ve doksan yaşındaydı.

Hz. Osman'ı şehit ettiler ve üç gün cenazesi evinde kaldı. Sonra sahabeden on üç kişi birlik olup, cesedini bir kapı tahtası üzerine koyup götürdüler ve mezarını belirsiz ettiler. Her ne kadar bu durumlar dert ve bela gibi görünürse de onların rütbesi Hakk katında ali olur.

Sahabelerin amacı ancak her türlü belaya razı olup, Hakk rızasını kazanmaktı.

Hz. Ali altmış üç yaşında şehit oldu. Muaviye kıldı onun etbaına cefa.

Davud (AS)'a olan hilafet enbiyanın hiçbirine olmamıştır. Hilafet iki nevi üzerinedir. Biri Hakk'tan hilafettir ki, anın sahibi vasıta ehez edicidir.Biri dahi Cenab-ı Risaletten hilafettir. Anın sahibi bila vasıta ehezdi. Velhasıl şeriat da Cenab-ı Risalet iledir.

Hakikatte kemali muktebatın semeresi olan, eneallah iledir. Hz.

Ali dairenin noktasıdır. Bu makamı anlamak için gayet sohbet vardır. Hz. Ali'nin İbn-i mülcem elinden şehadet şerbetini nuş edeceğini Hz. Muhammed ehber etmişti. İbn-i mülcem harici taifesindendi ve manayı bilirdi. Derdi ki; "Haşa ki bu kibir benden sadır ola". Böyle olacağını Hz. Ali de bilirdi. Hz. Ali'yi ve onları katletmek, şekavet etmektir.

Hz. Ali'nin şehadetinden sonra müddeti hilafetin otuz senesi dolmuştur.

Muaviye ve emsali hilafet, kamil ehlinden değildir.

Hilafeti kamilenin hilafeti, Hasan'ın altı ay hilafeti ile tekmil olunmuştur. Sonra Yezid, İmam-ı Hasan'ın hatunu olan Cahide'ye onu zehirlemesini önerdi. Cahide Hasan Efendimizi zehirledi. Hüseyin Efendimiz, Hasan Efendimize dedi

ki; “ Seni bu hale kim koydu?”. “Ya Hüseyin! Ben ölürsem dava etme, dost bilir halimizi”.

Zira arifin gönlünün halvet hanesinin bir köşesine nice yüz bin arş konulsa zerre kadar gelmez. Velhasıl, tevhid-i Hakkani nuru tecelli etmedikçe, haçan ki salik rütbe-i Evednaya vasıl olsa fenası kemal bulup, sırrı zat vahdet bahr olur. Asla vehim hayal kalmaz. Velhasıl tevhidi hakkani nuru tecelli etmedikçe salik şirkten halas olmaz.

Ve zahirde putperest olup, tanrı ikidir diyen şirki celi ehlinin hali nice olur?

Bir gün Hasan ve Hüseyin Resulullahın dizine oturmuşlardı. Resulullah Hasan'ı boynundan, Hüseyin'i dudağından öptü. Cebrail (AS) geldi ve di ki; "Allah-ü Teala selam eder. Buyurur ; "Reva mıdır kim beni nice sever, bana karşı öper evlat. Benim aşkım onu ister ki, benden başka sevgi girmeye oraya, benim mahbup gönül mülküme".

Hz.Muhammed'e ikram edilen kuzuya ağu katıldı, yedi ol fahr-i efrat. On iki yıldan sonra Fahr-i Alem'e yediği kuzunun eti tesir etti.

Malum ola ki, Hz. Resulullah'a zehir on iki yıldan sonra tesir etti. Zehir cesede tesir eder, ruha tesir etmez. Bu mertebeyi fehmetmek gayet müphemdir. Değmesi zevk edemez.

Evliyaya ne olursa Resulullah'ın şefaati ile olur.

Bir gün Cebrail (AS) Hz. Hüseyin'in maktulüne bir avuç toprak getirdi. Fahr-i Alem ol toprağı Ümmü Seleme'ye verip buyurdu ki; " Bu toprak Hüseyin'in maktulü olan arzın toprağıdır. Her ne zaman kana tebdil olursa oğlum, ol zaman şehadet şarabını nuş eder." Ümmü Seleme dahi ol toprağı bir şişeye koyup sakladı. Hz. Hüseyin'i şehit ettikten sonra kafasını bir tepsi içine koyup Yezid; "Dahi ecdadımızın intikamını aldım" dedi. Bunlar ve emsal ulemayı zahir her lahzada

velayetini inkar etmekte. Demişlerdir ki, Yezid'in vefatından sonra geriye bir kızı kaldı ve o kız kırk gün minbere çıktı ve dedi ki; " Bundan mukaddem ceddim hangi dile Hakkın muhabbetinden gayrı melek ve mutasarrıf olsa haraptır. Pes gönül mülkü şah aşk muhabbet tahtıgah olmak için icad edilmiştir. Hilafet Hz. Ali'nin iken kendisi İmam Ali'nin yerine halife oldu. Ve pederim Yezid de hilafete müstehak olan İmam-ı Hasan iken, anın yerine halife oldu".

Hz. Hüseyin ve onların şehit edildiği gün, Hz. Hüseyin elli sekiz yaşında idi.

Hz. Hamza'yı şehit eden Vahşi islama geldikte Fahr-i Alem hitab edip, " Var gözümün görmediği yerde otur. Bana görünme zira ahbabı katledenlerin yüzüne bakamam" buyurdu.

Hasan ve Hüseyin Efendilerimizin şehadetleri Aşure gününe rastlamaktadır.

Bir nesne sünnet olduğu, sonradan şer ehli bidad olsa, o makule sünneti terk etmek sünnet, belki de vaciptir.

Kabal ahbardan mervidir ki, İdris 363 yaşına erdikte asumana ref oldu. Hem peygamber, hem padişah, hem hakim idi.

Harut ve Marut, bunlar iki feriştahtır. İlmi sihri halka talim için Asumandan indirilmiştir. İlmi sihir, küfürden eşeddir, lakin ilmini öğrenmek caizdir.

Haberde her güne enbiya ve evliyanın iptilasını kemal saydılar. Kimi zehirle, kimi kılınçla nice enbiya oldu şehit.

Nübüvvet risaletten, velayet ikisinden, vahdet amadır.

Hasan ile Hüseyin'in vefatı hüznü halkaldır. Bayram ger tutarsan Hakk'ı yağcan ve dil ile, nun ve sad gözle takdir-i hüdayı terk etmek taktire inat.

Hz. Hasan’dan sonra Ben-i Ümmiye’den on dört nefer gelip, doksandokuz sene hükümet etmişlerdir.

Fahr-i Alem, Medineyi münevvereye hicret ettikte, Mescid-i Şerif’i bina eyledi. Önünde fukaralara, eshabına yemek verirdi. Ve onlardan bir taifeyi kendi hanelerine götürüp taam bezlederdi.

Hz. Ömer bir gün sohbet-i halini müşahede edip, elinde bir saman

çöpü var idi. Dedi ki; nolaydı bu saman çöpü olaydım.

Cehennemde mahlut olan Hakk'ın zat ve sıfatına ıtlağından mahçup ve naiminden bi külliye mahrumdur.

Salik olan, Ev edna makamında alem-i zata vasıl olmadıkça berzahtan kurtulamaz. Şeyh-i Hacı Bayram-ı Veli'nin sohbetine nice yetim kalır ve üveysi meşrep kalır. Cevap budur ki; Salik o süluktan kırk seneye dek sohbete muhtaçtır.

Kıyamete yakın olmak ile kimi rüya, kimi gayri tarik ile faş olmaya başlamışlardır.

Devletten murad, marifettir. Kişi marifetullah makamına vasıl olmayınca gamdan kurtulamaz. Ve hakikatte marifet, hakikate vüsulden sonradır. Marifetullah makamına vasıl olmadıkça salik gamdan kurtulamaz.

Fahr-i Alemin nuru sadrıma inşirah eyledikte, gece dahi gündüz gibi oldu.

Umur-u ahiret cahilin zannettiği gibi değildir. Haşrı ecsedi nef-i değildir. Belki ahir rüyanın labii ve suri amel olduğunu bilmeyip, anasıra kıyas edenler naim cennetin sefası sıfatı kamilin sefasıdır ki, bu da süluk ile bilinmiştir. Letafet cefa ve eziyet ile alim enfüsten müstembit olduğu gün mükaşefeye kadir olmayıp, gaip müşahede kıyas eyleyen hakikat

üzere umuru ahiriyeyi idrak etmiş olmaz. Sendedir cennet ve niran.

Cahil ikidir. Biri baştır ki, selbi ilimdir ve biri mürekkeptir ki, kabili ilahi değildir. Fahr-i alem, anın sahibini şeytandır dedi. Andan istinab ediniz.

“Alem-i Rumda elli avrat, Şeriatta dört avrat bir eredir” denilmiştir.

Hz. Ömer zamanında bir veba hastalığı zuhura geldi ve bu

hastalıktan üç günde yetmiş bin nefer helak oldu.

Fark edersen cemi ve farkı, er bahir emin bir kalptır.

Cenab-ı Hakk ayet gönderdi şeriat ehline ayet-i kibriyayı, Hakk ehline kibriyayı nice rumuz ve işaretten dedi bilinmez ol vahdetin sırrı.

Rafızı taifesi Hz. Ali'ye Allah dediler ve Ebu Bekir'i, Ömer'i, Osman'ı

kabul etmediler. Hz. Ali ve On iki imamdan gayrısını halife tanımazlar.

Deccal'ın pederine siyad ve mederine saf derlerdi. Kehanet ile meşhurdu. Dimağında risalet davası vardır. Hz. Ömer (R.A) anı yakaladı, katletmek murad etti. Fahr-i Alem izin vermedi. Zira anın katli ahir zamanda Hz. İsa (A.S) tarafından olacaktır.

Mehdi, İsa ve Deccal sendedir. Cümlenin işareti Mürşid-i Kamil'den

görünür. Mehdi'nin işareti şudur ki, bidad ehline tabi olanın fevd olur cümle ibadeti.

Fahr-i Alem (SAV), İsa (AS)'yı ikinci kat gökte gördü. Ahir zamanda İsa (AS)'ın nüzulü, Deccal'i helak etmek içindir, yoksa risalet ve velayet için değildir.

Mısr vücud, senin vücudundur.

Sohbet dilin ilmi, ledünni de Hızır ile Dariyine Musa ümran olur gelir.

Demişlerdir ki; ihtilam şeytandandır. Velakin şeytanı enbiyadan cana bi Hakk men etmiştir.

Ahirette yüzlerce zahir olan envar, herkesin nur-u cemali haline göredir. Tevhid-i Efal, yıldızın nuruna, Tevhid-i Sıfat ayın nuruna, Tevhid-i Zat güneşin nuruna işarettir.

Nef-i İsrafil aşk ile olanlar, İsrafil Fahr-i alemi zindedil surden evvel bulurlar.

Yani her sıfatın mahsusesi vardır. Hasetin sıfatı solucandır. Şehveti galip olan hımar, hırsı karınca, ağıl ve şarabın tavus, kinin deve, livatanın fil, faidesiz endişenin kehle, sairlerinin hali sıfatlarına, ahlakına göre bir hayvanın sıfatında olacak.

Zira yarın batın olanlar, cümle zahir olsa gerektir. Sual olunursa ki; havas ümmete nispetle nur Hakk'ın dünya ve ahiret tecellisi beraber değil midir? Kümmelin ümmet neşe-i ruzi haşrda nuru dünyaya göre ve

cennet ehli haşre nispetle malum ola ki kısasta tergip ve terhip ehli dahi değildir.

Cümle mahşer ehline emri ilahi heybetle secde emri verecek. Dünyada secde edemeyenlerin belleri tutulup secde edemeyecekler. Peygamberlere karşı geldiniz dedikte, inkar edecekler. Ondan sonra elleri, ayakları şahitlik yapacaktır.

Ve demişlerdir ki, akşam namazını İsa (AS) kıldı, rekat-ı evveli kendi nefsi için, uluhiyeti nef etmek için, ikinci rekatı Meryem'den, üçüncüsü Hakk'ı ispat içindir.

Yani, evvelkisi hal, ikincisi mazi manasınadır. Üçüncüsü lazım gelmez.

Bahaddin-i Nakşibendi Hazretleri'ne sordular ki; "Sizin tarikatınızda zikr-i cehri ve sema var mıdır". Buyurdu ki; "Yoktur. Belki bizim tarikatımız bina-i

halvet yani zahirde halk, batında Hakk ile olmak üzeredir. Zahirden bakanlar salike divane derler.

Keziban Hz. bir zamanda Meclis-i Muhtelifede bir anda görünürdü.

Muhyiddin-i Arabi Hazretleri buyurdular ki; “ Cenab-ı Hakk bana bütün enbiyayı gösterdi. Hallac-ı Mansur’un affı için gelmişlerdi. Fahr-i kainata “***Vela sufve yudike rabbike feterda”*** buyurdu. Mükteza-i hikmet aliye buydu ki, her

mümin ve kafir hakkında affını dileye.

“***Şefaatı min ehlil kibar min ümmeti”*** dedi. Pes bu makala Hallac’dan sadır oldukta, Fahr-i Alem Efendimiz alemi misalde dedi ki; “Ya Mansur, şefaatim hususunda halimi inkara mı düştün?”. “Ya Resulullah! Böyle bir inkar hasıl oldu” diye cevap verdi.

Mansur dedi ki; “Ya Resulullah, bu suçuma kefaret nedir?”. Resulullah

buyurdu; “Benim şeriatım yoluna berdar olacaksın”.

Her mümin ve kafirruhaniyet mertebesinde hissemenddir. Ruhbanlarda olduğu gibi, esrar-ı ruhaniye bu mertebeden kizar etmedikçe, keşfe itibar yoktur. Ehli sülukun ekserisi bu berzahta kalmışlardır.

Malum ola ki, Kabe vahdet-i zatıyye sırrına işarettir. Onun için ömründe

bir kere farz olmuştur. Kıl ziyaret Kabeyi, cisminde sıhhat var iken.

“***Vela sövfe yudike rabbike feterda vedduha*** ”

Efale göre sahavet mal, sıfata göre sahavet evlat, zata göre sahavet vücuddur.

Hakk’tan gayri bakmaz sadık olanlar, gelin pervaz edip Hakk’a uçalım, evlat ve cinsin kaygusundan koyup,

levh-i dilden nakşi alakayı yu. Hakk'tan gayri cümle batıldır kamu.

Ve demişlerdir ki, "Hakk'ın rahmetinden nevmid olanlar dahi Firavunla mazlum olurlar. Zira firavun Halet-i Garkta nutk kelimeyi iman eyledi, rahmetten meyus olmadı.

İlmi ile amil olmayan alimin sözüne inanılmaz. Ne kadar Hakk sözüne inanmaz yani fasık ve ehl-i hevadır. Pes zamanımızın vaazları her ne kadar elfaz söylerlerse de, sözlerinin

tesirleri yoktur. Tadat olursa ifsatları irşadlarından çoktur. Bildiği kadar amel etse bir bela görmez.

Ve bu ümmetin kamilleri nice edbaası talipleri ile gelir. Ben-i İsrail peygamberleri ise ya bir ya iki kişi ile gelirler.

Zira bütün masivadan arınmadıkça ne velayet ne anın üzerine nübüvvet hasıl olmaz. Bu ümmetin velileri ben-i israilin peygamberleri gibidir. Yani onların sıfatı üzere tecelli

eyleyip, kimi tayin Musa meşrebinde, kimi İsa, kimi gayreti üzerine zahir olurlar. Ve bir dahi beni israilin peygamberleri Resulullah'ın batınından feyz alırdı. İlahi ahzederdi. Ümmetleri ise beni İsrail peygamberlerinden ahzederlerdi. Bu ümmetin kamilleri ise doğrudan doğruya Hz. Muhammed'den alırlar.

Alim Allah-u Teala'dır ki, halkın dini üzerine cebir ve kahrede, kimse muhalefete kadir olamaz. Resulullaha sordular ki; "Sen

ümmetlerini ahirette nasıl bilirsin?”. Resulullah buyurdu ki; “Bu ümmetlerimin abdest uzuvlarından bilirim. Abdest uzuvları nur gibi parlar”.

Şol kimseler ki şeytan ve nefs masivaya ibadet etmekten istinap ettiler.

Dahi Allah-u Teala’ya rücu ettiler. Tahliyeyi kalp ehli oldular. Anlar için dü cihanda cennet ve kurbet ve vuslat ve ruyet müjde vardır.

Herkes, nefislerine melamet ederler ve derler ki: “Bizi geri gönder biz de amel edelim, peygamberlerin emirlerini işleyelim”. Siz Allah’ın emirlerine yalan derdiniz.

Uyan gafletten, agah ol! On sekiz bin alem kamusu ağyar ve cehennemdir. Bundan murad kainatta olan her varlık, cümle istidadına göredir. Anın için İnsan-ı Kamil, ismi camidir.

Şuayip peygamber otuz yıl ama yaşadı. Amalar onun sancağı altında toplanacaktır.

Yusuf gibi sadık yiğitler, Yusuf peygamberin sancağı altında toplanacaktır.

Dünyada belalara müptela olanlar, Eyüp peygamberin sancağı altında toplanacaktır.

Ulemanın mürekkep yaşı abdi kanı ile gözyaiı dökenler, Nuh

peygamberin sancağı altında toplanacaklardır.

Sual olunursa ki esma doksan dokuzdur. Yüz ne manaya gelir? Yüz ol mana ki, vahidiyete mahmuldur. Cemi ahadiyete saridir.

Derler ki, salik yüz menzil ve bin makamat katetmedikçe hakikat üzere Hakk'a vuslat olmaz. Bu manadandır ki, Hakk'ın binbir ismi var derler.

Sırat dünyadaki şeriattır ki, suret-i mahsus ve hakikat makuldur. Mesela namaz ki, efali ve erkanı hissiyattandır ve teveccühü batıniyettendir.

Kıyamet günü Cenab-ı Hakk ulemaya, yani İnsan-ı Kamillere: “Sizi kim sevdi ise, size kim hüsnü zan etti ise onları ateşten kurtarın”, buyurmuştur.

Cennete gireceklerin vücutlarında kıl olmadığı gibi sakalları da

olmayacaktır. Adem (AS)'ın evladında sakal zahir oldu.

Cennete girecekler, Hz.İsa gibi otuz üç yaşında olacaklar.

Üç nesne muhabbetle merzük oldu. Biri kitap sünnetle amel, biri beş vakit tecdidi vüzuu ve biri cemaatle eda-i sekavat ve kırk yıl şükrü vüzuu.

Belaya şükür yoktur. Hamd ise enbiya ve evliya şanındandır.

Nur görmek istersen Kabe-i irfana er. Zevk sürmek istersen, sohbet-i merdana er.

Ümmetin kemali itibariyle ömrü bin yıldır. Nitekim kıyamette beyan olunduğu yedi bin yıldır.

Dünyada cin insanı görür, ahirette de insan cini görür, cin insanı göremez.

Dünyada insanın nefsi cehennem sıfatı üzerinedir. Dünyada şehvet bir türlü doymaz.

İnsan-ı Kamil'in iki kademi vardır ki, biri kadem-i celaldir. Cehennem anınla pir olur. Ve biri dahi kadem-i cemaldir ki, cenneti anınla bulur.

İnsan-ı Kamil'de iki neşe vardır ki, biri neşe-i cinaniye (ruhaniye) ve biri neşe-i dünyeviye(cismaniye)dir. Pes İnsan-ı Kamil cennette ruh sır ile duhul edip, neşe-i anasıra müteallık

olan suret tabiye ve nefsiyesi baki kalır. Ol baki ile Cenab-ı Allah cehennemi doldurur.Yani ol bakiyede mazhar celaliye halk edip duzahi onunla malamal eder.Nitekim İnsan-ı Kamil aza-i alemin ahiridir. Zira ondan sonra zuhura gelmiş suret yoktur.

Nurdan suret giyer aşıklar.

Cennet dahi hayat ehli olmak ile sudan halk olundu. Demişlerdir ki, melaike rüzgardan, Adem topraktan,

cin nardan halkolunmuştur. Velakin cümlenin aslı sudur. Su dahi “Hey” isminin tecellisindendir.

İmam-ı Azam’ın kızına Ebu Hanife denmiştir. Aşk olsa hangi canda, miraç eder her anda

Sual olursa ki mevcudat nice kemalat olur ki, bazılarında noksan zahirdir. Cevap budur ki, noksan mazhardadır, yoksa tecelliyat birdir.

Cennette zina, kazurat olmaz.

Dürrü meknun ister isen, dildeki deryada bul. Sütün aslı kandır. Lakin cennet sütü cennetin metni sureti muhabbettir. Tayünat efale göre tevhid, sıfata göre tecrid, zata nispetle tefrittir.

Fahr-i Alem, tevhidden gayri nesne telkin etmedi.

MEVLANA HAZRETLERİ'NİN FİHİ MA FİH ADLI ESERİNDEN DÜRDANELER

Aşk ordusu şehrin ta göbeğine kondu. Ey kalender dost! Hele bir kurtuluş sesi duy bakalım.

Kalender insan değildir. Sana işte kısaca bir söz. Baştan başa bakıştan ibarettir, görüştür. Gönül sözü sukut içindedir.

Her şeyi mübah gören bir kalender geldi. Ey saki! Şarap kadehi ile karşıla, böylece sabaha dek sun ona. Ey güvencim, ey bana şifa veren.

Bir kalendere bak dedim. O gökyüzü neden iki büklüm olmuş, ne derdi var?. Dedi ki; kimdir, nesi var? Aldırış bile etmeyiz biz.

Ey kalender! Düğümü açan olmadıktan sonra, ne diye düğümleyelim? Ey Tebrizli Şemsettin! Senin güneşin gibi bir güneş bu gökyüzünde yok.

Nihayet şu kalender gönlüm bana varlığımı unutturan bir şarap sundu

da, oynaya, oynaya, hırkamı çeke sürüye, meyhaneciye doğru gittim.

Medrese ile minare yıkılmadıkça, kalenderlik, düzene giremez. İman, küfür, küfür de iman olmadıkça hiçbir Allah kulu hakkıyla Müslüman olamaz.

Halka haram olan şarap, kalendere mübahtır, içer dururlar. Saki, kendine geldi artık yeter, bitti deme! Nerede başlangıcımız, hangi tamamlamamız?

Melaminin kendini herkesten aşağı görmesi, kafire karşı bile üstünlük görmemesi gerekti. Nefsi aşağılamanın bu hususiyeti de geniş ve hudutsuz bir müsamaha ile neticelendi. Ve gerçeği bilenin her çeşit inancın üstüne çıkmış olacağı, her inancı sahibine göre doğru göreceği ve onun su gibi renksiz ve şekilsiz bulunduğu halde içine girdiği kabın rengini ve şeklini alacağı kanaatini doğurdu.

Mevlana Hazretlerine göre irşat; kamil insanın, kutbun hakkıdır.Her devirde peygamber makamında bir veli vardır. Ve bu kıyamete dek böylece sürer, gider. Diri ve faal imam, O velidir. İster Ömer soyundan olsun, ister Ali soyundan olsun. Mehdi de O'dur, Hadi de, hem gizli, hem göz önünde.

İnsan bu aleme nasıl geldi? Ölüm ötesi, yer ve gök; gök baba, yer ana konumundadır. Nebatın ölümü ile hayvanın dirilmesi meydana çıktı.

Ey güvendiğim kimseler! Öldürün beni.

Gerçek aleme ulaşanlar için irade yoktur. Mevlana; “Ben yetmiş iki milletle beraberim” dedi.Adam ona sövüp, sayınca; “Ben senin sözlerinle de beraberim” dedi.

Mevlana fahişe hanıma secde edip, “Rabia” ismiyle hitap ediyor. “Ne yiğitlersiniz! Sizler olmasaydınız, nasıl belli olurdu namuslular?”.

“Ben Mevlana, Allah yaratandır dedim”.

Gerçek insan olan, insan mertebesine ulaşan, dinlerin üstüne çıkmıştır. Küfürden de kurtulmuştur, imandan da.

Medrese ile minare yıkılmadıkça, iman küfür, küfür de iman olmadıkça hiçbir kul hakkıyla Müslüman olamaz. Şeriat diriler ve zenginler içindir. Hiç mezardaki ölüler için şeriat olur mu?

Onlar yüz kat daha fazla ölmüşler, mahvolmuşlardır. Varlığından, benliğinden geçen kişi, ibahaya meyletse ne zararı var?

Onlar ne dua bilirler? Onların küfürleri dindir.

Gel kendinden geç, yokluk dinine gir.

Gönül pis ise, abdest almanın ne değeri var.

Bu gün Ahmed benim! Bütün padişahların aradığı padişah benim! Biz cehennem içenlerdeniz, biz sözden korkmayız.

Cenab-ı Hakk bir yeri yıkacağı zaman Türkleri gönderiyor.Mevlana kendisinin Türk olduğunu söylüyor.

Mevlana insanın tekamülü için aşk, raks ve müziği esas koymakla, şeriatçıların kuru görüşlerini hiçe saymıştır.

Henüz olmamış kişilerin, zamanın peygamberinin sözlerinden çıkmamaları tavsiye edilir.

Aşka düşmeyen kişi, kanatsız kuşa benzer.Kuran’da üstünlüğü anlatılan erler erkekler değil, erlik sıfatını kazananlardır.

Mevlana ; Hiç çekinmeden kadının kapanmasının manasızlığını belirtiyor.

Kadın kötülük yapacaksa yaradılışının icabı ne ise onu işleyecektir.

Müslümanlık çok kadın almayı sınırlamıştır. Ancak adaleti gözetmek şartıyla dört kadın almaya müsaade etmiştir.

Kadını aşağı gören ortodoks düşüncesidir. Kadın Hakk nurudur. Yaratılmış değil,yaratıcıdır.

Konya’da Moğol akınlarında herkes yüklerini ve denklerini develerine yüklüyordu. Mevlana’ ya dediler ki,sen ne yapıyorsun? Mevlana dedi ki; “Benim malım yok ki denk tutayım”.

Mevlana’ya göre beylik ve padişahlık, cenaze gibi halkın sırtına binmektir.

Sükut edenlerin musafı, şu musaf gibi parçalanıp otuz cüz haline gelmez.

Hazineyi açtılar hepiniz elbiseler giyin! Mustafa geri geldi, hepiniz iman edin!

Bu zamanda yasinden murad benim!

Gönlünü yıkamamış adam istediği kadar yıkansın, namaz kılsın, insan hırsla bir süpürge olduktan sonra elbette daima toz içindedir.

Bütün sofiler ve Melamiler kerameti, hayz-ı rical (erkeklerin hayız görmesi) sayarlar.

Mucizeler, kerametler, cansız şeyler geçip gider. Birisi buradan bir günde Kabe'ye gitse o kadar şaşılacak şey olmadığı gibi, keramet de değildir. Çünkü Sam yelinde de kerametler var. Keramet ona derler ki, seni ikilikten kurtarsın.

Kerametler gösterdiler fakat Mevlana'nın cevabı şu oldu; "İki cihanda senin yüzünü görmekten başka keramet ne olur?".

Kadının erkekten hiç farkı yoktur. Kadına hilafet dahi verilir.

İSMAİL HAKKI BURSEVİ HAZRETLERİ'NİN KİTAB-ÜL HİTAB ADLI ESERİNDEN DÜRDANELER

Ekseri ulema-i zahire üzerine bina eyleyüp, ulema-i zahirin itikafları ehli sünnetin ihtaktarına muhaliftir. Eğer ki cümlesi ehli kıbledir.

Cinlerin vücutları nardan olması ile İnsan-ı Kamil mertebesine nail olamazlar, bu sebepten cennete duhul etmeyip, arasatta kalırlar.

Zira her taife kendi itikadına uyan sureti kabul eder. Ve maadasını inkar eder. İnsan-ı Kamil ise külli ve ismi camidir, ehlidir. Bu dünyada

tecellide tahsis olmadığı gibi, ahirette de olmaz.

Cüneyd-i Bağdadi'ye sordular; "Marifet ve arif nedir?". ***Levinül mai levinül mai.*** Bir kimse yaptığı herhangi bir işi nefsinden bilse cahil ve belki kafirdir.

Her ne ki alemi manada yedullahtan gelir, mizan-ı şer ile ehez etmeli.

Allah-ü Teala'nın abdine mekri çoktur.

Bir kimse Resulullah(SAV)'ı rüyamda hilyayı aliyaları üzere gördüm dese, rüyası tarikatta Hakk'tır. Ve eğer Hakk Teala'yı görse caizdir ki şeytanı görmüş ola.

Kamil'ine itaat eden necat bulur, asi olan helak olur.

Bir nesnenin ucuz veya pahalılığının nırkını veren Allah'tır. Peygamber Efendimiz (SAV) zamanında Medine'de pazarlarda satılan herhangi bir nesneyi pahalı

sattıklarını söylediklerinde "***Eme sair hüvallah***". Yani nırkı veren Allah'tır. Her biri Allah-ü Teala'nın alemindedir. Ne vech ile taktir ettiyse, anın nırkı revacına göredir. Nitekim derler ki rızık kendini ucuz veya pahalı eder. Yani nırkı vermeye haceti yoktur.

Rüyada Resulullah'ı görse, gördüğü ol ruhun zıllıdır. İdraki Kamil'e racidir.

Kamil evliya dahi nasipleri kadar bilirler.

Kendi zannı ile ilmi nice zelil ettiyseler Allah-ü Teala'da onları zelil eder. Alemin reddi red, kabulü kabul olur.

Bir kimse Allah-ü Teala'yı aklı ile idrak ederim dese, ziyade cahildir.

Arif olan kimse istenilen ehvali keşfeder. Fezailden azade olur. Eyyam-ı akıl ise, müşahededen acizdirler. Ve demişlerdir ki, şecere-i Musa'da mütekellim olan Hakk idi.

Musa’dan ol kelamı söyleyen ve işiten dahi Hakk idi.

Muhyiddin-i Arabi Hazretleri’nden menkuldür ki, “Altı ay kadar yemek yemedim, yine de vüzua devam ettim”.İşte bu makule, veliye mafuz derler.

Nebinin velayeti nübüvvetinden efsaldir. Velayet Cenab-ı Hakk’a, nübüvvet Cenab-ı Halkadır.

Ne kadar ilim, hendese, hesap, mantık ve ariflerin bu makule kimseleri zem ettiği “ilim sahibiyim” diyenler, Hakk’tan delalettedir.

İlim huruci ruh ile zail olur. Alime gerektir ki, rusume mağrur olmaya. Anın için demişlerdir ki; fitne-i ilim, fitne-i maldan eşeddir.

Ömer Sikkini, Yunus Emre ve meşayihi acemden habip benzerleri dahi ümmülikle marufturlar. Velakin

“***Lisan-ül gayb tercüman-el Kuran’dır***”.

Ve hakikatte alimi billah odur ki, Hakk’ı künhü üzere malum olmadığını bile. Pes gayri malum Hakk’ı ve malum halktır. Maahaza demişlerdir ki, Hakk’ı bilmek asan ve İnsan-ı Kamil’i bilmek müşküldür.

İnsan-ı Kamil sıfat-ı beşeriye ile meçhuldür. Maahaza, anın hası vardır ki eğer ol vech ile halka zahir

olsa, halk anı mabud ittihaz ederlerdi.

Mağrurlardan murad ilim davasında olup, Hakk'ı bildik diye zannedenlerdir.

Nas, kıyamette nefislerinden hasıl olan marifetleri kadardır.

Ehadiyet, vahidiyetin fevkindedir ki, Ehadiyet mertebe-i zat, vahidiyet mertebe-i sıfatttır.

Mesela vahdet ceme, cemi vahdete şamil her birinin aynı olması ile vahdetten faraza bir vahdet münadim olmak lazım gelse, cemi alem münadim olur. Mesela kırk mum yandıkta bir nurdan olmak ile eğer biri sönmek lazım gelse, cemisi söner.

“Kuran’a ve sair kitaba inandım demek” farz-ı ayndır. “Kuran’a inanmak” farz-ı kifayedir.

Halkın ayıplarını arama!

“Dörtyüz kabir açıp ancak dördünün yüzünü kıblede gördüm”.

Hicab-ı ruhani, hicab-ı cismaniyeden yamandır, cüzzam zahmeti gibidir.

Mutasarrıf, Allah-ü Teala’dır ki, Resulullah (SAV) Efendimiz ekremel halk iken, himmeti Ebu Talip’e tesir etmedi.

Sultan Mecid kaza-i Hind’de bir şehir var idi ki, ona kast ettiğinde mariz olurdu. Sebep, bu şehirde bir

kavim var idi. Her ne zaman bir kimse onların hakkında sarf-ı himmet etseler, ol kimse mariz olur.

Adüye iyilik ettim diye güvenme.

Eğer cennet olmasa idi, değme mümin ibadet etmez idi.

Mümine lazımdır ki, zenbi vücudu mafur olmak için, tecelli vahdete yüz tuta.

Kuran’da gelir errahman alel arşı istiva felsefe Hakk’ın zatında hareket ve sukun tecavüz etmeleri ile ekfer olundu.Zira Mecusi gibi hakikate hamlederler.

Pes mümine lazımdır ki, kendi akl-ı kasırı ile murad şudur deyu tevil eylemeye.

Halkı veya Hakk’ı bir yerde müşahede etmek ebedi müctemi olmaz. Meğer ki şuhud alemi ile ola. Zira gıyş ve masidir. Ve arif her ne

kadar ala-i derecede kemale baliğ olsa, yine nefsinden hariç olmaz. Zira cem'i ehval ve makamat ve sıfatı hıfz eden nefsidir. Eğer gabil, el kemal ve eğer bade kemal nefs insanı müdebbir vücut ve mazhar şuuddur. Bu nefs haziften bir zarf gibidir ki, içine su konulup güneşe karşı vezii olundukta nur şemsi zeyd eder. Şöyle ki eğer ol hazefin kesafeti olmasa, nur şems mütelaşi olur.

Pes zamane zakir ve meskürlerinden her birinin meclisine bil tevfik memnudur.

Meclis-i nebevi'de bahsi sevd ve cidal olmadığı gibi bu makamatta dahi böyledir. Zira asıl edepte sema sevd nebi ile hikaye-i kavli arasında fark yoktur.

Beka mertebesi, fena mertebesinden ehvidir. Zira fenada eşyayı Şeyh-i Vahid kılıp, ehadiyette cem etmek vardır. Tecelliyet

muhtelife itibarını münafidir. Beka'da ise her mazhar ismine göre zahir ve nuru halk, her birinde ali hiddet bahirdir. Bu cihedde bazı arif ki ehli beka değildir. Zındık dediler. Zira anda eşyayı ve eşyadan tecelliye muhtelifeyi inkar vardır. Sadık odur ki, muhakkak bekabillah ola.

Yüz dört kitabın esrarı Kuran'da ve Kuran'ın hakayıkı sure-i Fatiha'da, Fatiha'nın Besmelede, besmelenin Ba' da, Ba'nın noktadadır. Ve hadiste gelir ki, eğer siz besmelenin

tefsirinde dört bin yıl tefekkür etseniz bitiremezsiniz.

Pes ne kadar esrar-ı enfüs var ise anda mündemicdir. Belki herkesin hali hiddet ehvali külliyesi ve cüziyesi anda mündemictir. Binaleyh bir kimse keşfini istizama “Bu mana Kuran’da var mıdır?” demek gibi.

Her asırda adet-i evliya, adet-i enbiya kadardır ki, yüz yirmi dört bin belki daha ziyadedir. Her veli bir nebinin ilimde kademi üzerinedir ki,

ve kademi üzerine demek kadem-i velayettir, nübüvvet değildir.

Ve anın vereselerinin suretinde şeytan temsil edemez. Bunlar hadi ismine mahzardır ki, mudil ismi müdahale edemez.

“Şöyle yaparsan, böyle amel edersen cennete gidersin” sözleri avama hitab eder, velakin veliye bu mertebe hitab etmez, onun keşfi vardır.

Şeyhül Ekber (KS): “Kıyamete kadar gelecek aktabı yazardım, halka şefkatimden yazmadım. Arif, cahillere taraf-ı Hakk’tan gönderilmiş Resul gibidir.

Semavat ve arz İnsan- Kamil’le durur. Semavatın ve arzın içinde olanlar da, anın bekasına bağlıdır. Yani kainat birbirini yiyerek gıda bulduğu gibi, her şeyin bekası İnsan-ı Kamil iledir.

Hz. Davud (AS)'ın doksandokuz hatunu var idi. Hakk'ın gayeti mertebedir. Mertebe anın uluhiyetidir. Filhakika gayet ve bidayet odur. Evvel ahir O'dur.

Münafık, zahirde muti ve batında asi olduğu içindir. Tene tesir eyledi.

Zulm ile murad, şirktir. Fakat ol vakitte ehli nifakın ve küffarın zahirleri tahası gibi olup, secde etmeye kadir olmasalar gerektir. Yani Kenan'ın gark olması, sır

kadirden idi. Kabilin ve Azerin ve emsalinin iskanları beşekai ebed üzerine mamadları gibi. Pes bu makule ümmetten sorulmaz.

Bir arif gece murakabe olup bazı sırları seyretti. Ve dedi ki ; “Ya Rab! Bu arif kullarına neden böyle muamele yaptın”. Ol dahi bu makule esrar kaderden bir dahi sual etmedi. ***Kul küllün min indillah.*** Eğer hayır, eğer şer. cümlesi Allah katındandır.

Evliyadan biri aç kalarak ağladı. Münkir dedi ki; “Niçin ağlarsın?”. “Ağlatmak için Cenab-ı Hakk beni aç koydu” dedi.

Pes asıl vücud insandır. Bir kimse bu sırrı terbiye üzerine La ilahe illallah dese, ol kimse cemi alem olur ki, cümle eşyanın lisanından tevhid etmiş olur. Veyahut nutkundan naib olup, Hakk dilinden zikretmiş olur. Yani evvelkisi farka ve ikincisi ceme göredir. Fark ve cemin meali birdir. Zira enfüs ve

afakta mütecelli olan Hakk'tır. Pes Hakk kendi kendini zikreder. Bekayı abdi ömür cavidandır ki, ömür ahirettir ve ondan eceli müsemma ile tabir olunmuştur. Vakıanın sırrı budur ki, Allah-ü Teala nası, sureti Muhammedi üzere halk eyledi. Zira mim ol reis-i insan menzilesindedir. Bu ahidin gibidir. Ve batın gaipten gibidir. Ve zahiri zahir gibidir.

Yani mütaalası nakıs olan kimseye yorulmak ve usanmak gelir. Anın için feyzi Hakk dahi münkati olur.

Dahi edayı farz ettikten sonra, mescide oturup zikir ve tesbih etmek, bela zikir vela selat hud etmek mekruhtur. Ve itikaf dahi bunda dahildir. İnsan-ı Kamil'i tahkir etmek evrak-ı musafı temzikten beterdir.

Tecelli efal, tecelli enfüste mündemic olunca ikisinin marifeti varid olur.

Resulullah (AS) Mescid-i Aksa'da kıldığı nafilede İmam El Nebi'ye ve Sidretül Münteha'da vitirde İmam El

Melaike olup, tecelli saliste ellerini bıraktı. Allah'ın belalarına razı olanlar ve onlar sadıklar ve muhlislerdir. Mülk-ü Süleyman bile mahluktur.

Allah-ü Teala katında dünyanın sivrisineğin kanadı kadar kıymeti olaydı, kafirlere bir yudum su vermezdi.

Ulemayı ümmi olmadıkça süluk edemez ve vusulleri hesabıyla dahi elbette resmin bir eseri kalır. Ve ehli

katında emmiyeti Kuran zapt eseri nebevi münafi değildir. Filan ümmidir demek, anda nazar fikri ve hükmü akıl ile tasarruf yoktur demektir.

Resulullah Efendimiz, sadaka ve zekat almazdı ama hediye kabul ederdi. Mülkü Osmaniyenin Beytulmaldan üç yüz haşimiye hisse verdikleri manayı mezkur ile fil cümle amele mubeyndir. Mülk anları tazimle mazum olur. Pes evsafı vücuttan bi külliye fena bulmadıkça,

teharet-i nefsi hasıl olmaz. Geçmiş kavimlerde zekat binde ikiyüz elli idi, bu ümmette binde yirmibeştir. Ehli hakikat tasarruftan mahçur olmuştur.

Bazı arifan haccetmek istedikte; “Senin ol manaya aşinalığın yok” dediler ve men ettiler. Tarikatı temiz nefs, sahihde teshis eyler. Zira ilmihale muhtaç değildir. Fema hali ilme muhtaçtır. Anın için ilmi ledünni ve belki mutlak marifet ehvaldan efsaldir. Ve hakikat dedikleri marifetin batını ve gayetidir.

Belki efradı riyazat ile nefsi sayi yok yere azap ederler. Aşıka dünya ve ahirette azap yoktur.

Bir kimse ilim yüzünden cemi makamatı bilse, velakin ana salik denmez. Her marifet muip tecelli değildir. Tecelliyetin evveli tecelli efal, bade tecelli sıfat, bade tecelli zattır. Bu üç mertebeye tecelli ayn derler ki; husus ehlinin halidir. Ve ehli umum ilmi irşada kadir olanlar bunlardır. Ve sairlerinin tevhidi tecellisi ilimdir.

Şeyh mürşidi kamil ve mükemmil gibidir. Onu beyan eder. Malum ola ki Şeyh oldur ki; mürid ve sadıkı hal terbiyeye yönete. Demişlerdir ki bir şehirde bir şeyhin iki halifesi olmaz. Bir cesette iki can gibi olur. İki sadık dahi olmaz. Zira abes gibi olur.

Herhangi bir şeyhi kamilin kapısına varan bütün belki marifetinden de geçer. Ve demişlerdir ki verese-i enbiya üzerlerinde hırka-i adedi belli olur. Veresei Muhammedi keramet eylemedi.

Beka ile baki olan devam emsali vardır. Anın için İnsan-ı Kamil ezele ve ebede hayy bakidir ki avarisi ile mütegayyir olmaktan müberradır. İnsan-ı nakısın hali ise böyle değildir. Bu cihettendir ki, insan-ı kamilin badel intikali bedenine inhilal gelmez. Ve ruhi kemakan cemi avalimde devreder. Dünyada ettiği tedbirleri eyler.

Beyazıd-i Bestami Hz. buyurdu ki; “Bir kere Beyazıdı görmek, bin kere Allah’ı görmekten hayırlıdır”.

İnsan-ı kamilin muhabbetini gönülden tarh etmek, mushafı gazorata ilka etmektir.

“Kıyamete kadar gelecek aktabı ismi ile, adresi ile, nasipleri ile tayin ederdim, velakin her asrın halkına merhamet setrettim” buyuran Muhyiddin-i Arabi Hazretleri, yüz elli tane halife çıkarmıştır.

Hakk’ta karar, fenayı ihtiyar etmiştir. Anın için irşadla mukayyid olmamıştır. Şeyhül Ekber Hazretleri,

Hakk Teala'ya sual edip; " Ya Rabb! Beyazıd senin ne mertebede kulundur?" dedikte, "Mahbubumdur" menakıbını şerh eyledi.

Hz.Adem'den inkizai dünyadan her zaman kutbül irşad çok olur. Velakin kutbül vücud bir olur.

İdris (AS) ana mevt arız olmaz. Cenab-ı Hakk imanı İlyas'la, velayeti İsa'yla, nübüvveti Hızır'la hıfz eyler. Ve bu mecmu ile selefi mahfuz olur.

Halifeyi zahire kutbun naibi ve zıllıdır.

Kutup ki değirmenin miline benzer ki, alem anın üzerinde döner.

Eğer Resulullah’tan sabit ise kendi nefislerine hitap, cemden farka ve velayetten nübüvvetedir.

Eğer bir salikin malı yok ise, hacetini ahbabına arz eder.

Her asrın halkı, bulunduğu zamanın kutbunun tahtı livasındadır.

Adem’den hatemül enbiyaya kadar yirmi beş aktab geldi. Ademden hatemül enbiyaya gelinceye kadar takriben beş bin altı yüz senedir.

Eğer bir faili vasıtaya izafet edip, tesiri dahi andan bilirse kafiri billahtır.

Melamiye, Ebu Bekiri Sıddık kademi üzerinedir ki, onlardan kerameti kevniye sadır olmaz.

Resul ile evliyanın farkı budur ki, Resul tebliğ için mazhardır, ehli davet değildir.

Melamilerin eğer mertebeleri halka zahir olsaydı, halk anları ilah ittihaz ederlerdi. Ve secde kılarlardı.

MUHAMMED VEHBİ KONEVİ HAZRETLERİ TARAFINDAN ŞERHEDİLEN HAFIZ ŞİRAZİ DİVANINDAN DÜRDANELER

Hz. Allah’a ibadet; kalbi, ruhi ve sırrı iledir. İtaati, kalbi ancak Hz. Allah’a muhabbet edip, gayriye muhabbet etmemektir. İtaat ruhu, talepte Allah’tan gayriye iltifat etmeyip ancak kendinden kendine talep etmektir.

İtaat sırrı, vücuda kendinden gayriyi görmemektir. Ama, Hz. Resulullah (SAV), itaat, kalallahu teala hükmünce kalbe ve kalıba beşeri şerre tabiattır.

Hükmü İskender Yunani gibi madin hikmeti ilahi olan padişahı rulul ayineyi cihannamesi kalbi safidir. Ana nazar eyle, ta ki adüvvü İskender olanın daranın mülkü ehvali ve numai hile ve mekri ayineyi cihannamede zahir olup, İskenderi daranın üzerine galip olduğu gibi, sen dahi adüv olup, yetmiş şeytandan habis olan nefsin müşkaf eshabı Resulullah (SAV)'ı mütehayyir kılan hile ve mekrini, ayineyi esrar-ı Hakk olan kalbi

safide görürsün ve anınla mümeyyiz edersin.

Masiva ile mahçup olan kalp, ehli hile ile nefsaniyeden halas bulamaz.

Dünya için Kuran'ı mabud edinme.

Bu ümmül kitapta olan taktir, ezeli bir ukuli metahyyir kılıcı bir mahaldir ki, cebeli rasıh gibi ne munin olan enbiyayı azimin şeriatını tutup, mertebe-i velayete kadem basan evliyayı kiram haşiyeti kahrü hüdada

isad ve mücriminden ahkir ve ezelleridir ki, akabinde euzubillah nice veli suhi netame ile hatmolmuşlardır.

Hemen, dergahı Hakk'ta cürmü ve isyan sebebiyle Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyip ve ibadet ve velayetle mağrur olmayıp, beynel hafi ve reca teslim ve gazaallah üzere olmalıdır.

Zahidin zühdü ve abidin ibadeti ve arifin irfanı ve velinin velayeti, nef'i

cümle kulun kendinedir. Hakk Teala nef'i ve zarardan münezzehtir. Ganialiyyulanilalemindir. Bu bir istina-i acaibtir. Dahi icabına ibadet ve marifet için halkettiği abd-i acizine gaflet libasını giydirip, gizlice şeytanın tasallutu ile hane-i kalbi harap edip, bas kahrı ve gazabı hasta olan kusut kalbi ve selb-i imana sebep olur. Bu kadar gaflet ve zulmet, dil var iken abd-i aziz ahiretini ve Allah'ını unutup, bir kere agah olup, "Ah benim halim nice olur?" demeyip, şuli dünya ile

ömrünü hebaya vermesi bir müptezai hikmet ve ibrettir ki, akıl idrakinde acizdir. Allah-u Azimüşşan cümlemize tevfik ve tedarik kerem eyleye, amin.

Ey talibi Hakk! Bade süluk makamat ehli Allah'ı beyan eder. Kitap mutasavvıfları mütaala eyle ve kalbini taalluk masivadan tecrit eyle! Cah ve selamet ihtiyar eyle! Mal ve cah dünya için medrese bekleyen ulema-i rusümlerle ve ucup ve gurur getirip, mücadele ve manadeye

düşüren ulum akliyeyi felsefeleri ve icat nefsaniyeyi kıl ve kal rediyeler ile, vaktini zay etme ki, anın sonu nedamettir.

İlmi ve mensubu talim esbab kibir ve müctehiye nefs olduğu gibi, mülazımat cami ve mescit dahi bazı kimseye sebep ucub ve müşteğayi nefs olması havfından erbab-ı mücahede bahusus, melamiyun meyhaneler ve hane-i dert ve belaları ihtiyar etmişlerdir. Zira müştehiyet nefsi terk etmeyen

Allah'a vasıl değildir. Anın için Hafız (K.S.) buyurur ki; "Bu halvet köşesini ve takva oyunu yalnız ben terk etmedim. Pederim Adem Aleyhisselam dahi " ***Fiha ma teştehiyel nefs"*** olan cenneti terk etti ve bela ve meşakkat ve iptilahanesini ihtiyar etti. Zira melaikenin nail olamadığı feyz ve aşka nail olmak, mihnet ve bela iledir".

Fakir can olup sırrı sırrı lime Allah vasıl olan keda ganialiyyulanil

aleminin deyü niçin saltanat davasın etmesin. Bugünkü hür maksurat fil heyyami,sırrı marifetullah kalbinin sırrınca olmakla ol vakit kendinin Allah ile nispeti yeri çeşmi basiret nazar cemalüllah ile kalbi hane piraz her esrar marifetullah iledir.

Şimdiki alemi gaybden tecelli rabbaniyeyle dimağı canı cennet marıfetullahın rıhı rahmanı ve eser feyzi yezdani yetiş “***Lime Allah vakt fii melik makarreb vela nebi mürsel*** ” sırrınca ferah ebedi

bahşedici aşkı ilahi marifet namütenahi ve latif olan Allah'ın inayeti benimledir.

Ey salik! Ameline itimat edip ve ibadetine mağrur olup sayi evliyaullahdan imtina etme! Nazenin hüdanın nazarı ve himmeti şaki said eder. Dürü mahçuri Allah'a garip eder, sen ne bilirsin ezelde sanii hüda kalemi, senin ismini said mi yazdı yoksa şaki mi? İblis ve Bağlam bin-Bahura amellerinden ne fayda buldular. Hemen amel ve

ibadetine esbab-ı kibir etmeyip, mağrur olmayıp, merdan Hüda'ya teslim olasın.

Ey Talib-i Hakk! Kendi ibadet ve kendi mücahedene nazar eyle! Ucub ve gurur edip kimsenin ayıbına ve noksanına nazar etme! (***Yüdillü men yeşaü ve yehdi men yeşaü).***

Ecsad ve eşgalden senin elinde bir hüküm yoktur. Nasıl noksanından kafi lisan edip, hemen kendi halini

murakaba ol ki, hakim ol, lem yezel her ne ki işlerse aynı lütuftur. Zulmü medsur değildir.

İstidat fitirleri hükmünce cümle zuhurat şuunat hikmettir.

Ey Talibi Hakk! Vuslatı Hakk, olmaz illa bir mazhar envar ilahi Mürşid-i Kamil'in irşadı ile ve şeyhde olan evsafı Muhammediye ile muttasıf olup, itikadını dahi dürüst kılmak ile muti ve mani ve müessir hakiki hüvel Allah'tır.

Esad ve aşk yine Allah'ındır. Ehl-i nücum itikad batıl ile tesiri nücuma nispet ettikleri gibi, mahluku müessir bilmeyesin. Yine Allah'ın atası ile Şeyh bir vasıtadır.

Cennet, irfanda lezzet müşahedeyi cemalullahı rüyet dilden beridir demek. Cennet şarabı da olursa döken lazım değildir. Zira dostsuz bana her ne türlü hüsnü zan nefsaniyeden şerbet ve nimet de verirlerse cennet,aşık didar Hüda'ya haramdır.

Ayan-ı sabitede ve alem-i ezelde mazhar inayet Allah olan arifibillah bu alemi iptilada dahi mest ve müstağrak aşkı ilahi olup ve bir an hükmü Hüda'ya noksan getirmeyip, likayı Allah'a vasıl oluncaya dek, zahirini ve batınını hıfz üzere olması, alameti sıddık ve kuldur.

Galebeyi Hakk intibası ve istidat muttazay olan çare, kendi iradeni irade-i Hakk'ta mahvedip, Cenab-ı Hakk'tan gelenin cümlesini hayır

mahz bilip, her vechile gaza-i ilahiye razı olmaktır.

Ey hafız! Bu rahı Hakk'ta ve şevk-i likayı aynı dermandır. Hemen aşkı ve derd-i ilahi ile yanıp, bu derde Allah'ın gayrından derman isteme ki bu dert ve vuslat cemali ilahiden gayrı ve mahza tevfik hüdadan gayri derman tutmaz ve sakin olmaz.

Cemal-i şerifi müşahedesi ile micazat etmek için gecelerde bidar edip, küllü nevm, alel muhip haram

deyü küş can arifane ilham buyurdukta, bu kuluna dahi kereminden; “Ey aşık biçare! Hem cemali istersin ve hem uyku mu uyursun” deyü, makam-ı kurbunda bize dahi nevmi haram kılmıştır.

Vuslat müşahedeyi envar sayi munittir. Sayi mücahedesiz vuslat istemek, abdestsiz Kabe’yi tavafın ihramını giymek gibi mümkün değildir.

Ba husus gönül Kabesi tavafı ihramı ki, envar ilahi Beytullah olan kalb-i ihate ve esrar tecelliyet Rabbaniyi kalpte karar dade olmak nice müddet sahi ve mücahede ile telezzüzet nefsini külliye kendine haram mertebesinde kılıp, kalbi masivaulallahtan terk ile vüzuu manevisi mümkün değildir.

Aşkına olan feyz ve ihsan ve tecelliyet bi payan cümlesi Hz. Allah'tan olacak zuhuratı gayriden görmek hatadır. Ve tefrikada olup

esrar-ı tevhidden mahcubundur. Müttezayi tevhid, cümle zuhuratı Hakk'tan görmek lazım olunca ben gayrıyadlardan nalan eylemezem. Zira bana her ne eylediyse ol aşina-i ezel eyledi.

Samiriye aklı maaş fayda vermedi.

Mana-i işareti tecrit ve tevhid ile nur Muhammediye'ye vasıl olan, kandıran, hakikat indinde zahidin libası takva itikadı ile zevki ruhaniyetsiz nuru marifetullah ihlas

etmeyen, atlas gibi latif amel zahireleri yarım arpa mukadderi kadiri yoktur. Zira cansız ceseddir. Ve kalbi nur marifetullahtan beri hane-i ceseddir.

Hafızın hareket ve sekeneti cümle taklibat Hüda ile olup, kendi ihtiyari ile değildir. Ey Şeyh-i Suri! Kendini ayıptan pak görüp Melamiyunun kendi de mazur olduğu haletler zuhurunda insaf edip, sen dahi onları mazur tutup ve hakaret nazarını terk edip, anların nazar ve

himmet iksirnelerini canına minnet bilip, kesb-i saadet tahsilin necat eyle.

Vallahü ganiy ve entimül fukara-i sırrınca ganidir. Misk ve amber gibi ibadetine ve mahbup cekil gibi kerametine muhtaç değildir. Zira küllü manevi olan Allah'ın ibadına vereceği miskleri indiyet maneviyesinde olan ümmül kitapta mektumdur. Enbiya ve evliyadan olan mucizat ve keramet cümlesi Hz.Allah'ın muhibe ve ihsanıdır. Her

ne mertebede olsa, kul Allah'a muhtaçtır.

İcmali alem kendine muhtaçtır. Ol bir kimseye muhtaç değildir.

Gerçi bu alem nasutta ve bahsi tahsil esrar lahutte aşık müptelaya aşk muhabbet ferah vericidir. Lakin hevai nefs aşıkın nice müddet ve riyazat ve hezar meşakkat ile tahsil ettiği ezvaki ruhaniyeti, bir nefeste küllü fenaya verdiği gibi, aşık biçarenin emeğini zai eder. Hemen

pervane gibi canını ateşi aşka yakıp, avazını izhar etme, bülbül gibi feryad eyle. Rüsvay olma.

(***Adhü errabbiküm tezerrüa ve hafiyet).*** Bahriyab olamazsın, belki nice hasenetini dellale verenler mazhar gazab-ı Allah olmuşlardır.

Kimin akıbeti neye müncer olacağı bilinmez. Hemen sen sayi gayret et.

Vade-i aşk bir dehşet abaddır ki, mahviyetten gayri ile necat mümkün

değildir. Anda gurur ve ucubel hasedi müntecdir.

Görmez misin Şeyhi Sana gibi hezar riyazat ve mücahede ile nice yıllar marifetullah yolunda nergisi gibi renk ve zerd ve beli bükülmüş bir pir, ehli dert iken bir kere kendini ucub ile kudvai eshab görüp, hod furuşluk ile bir şeyuh etti. Ey azimet ve Kibriya sahibi olan Allah! Senin gayretin anı yedi yıl kafir etti. Senin nazar-ı inayetin ile olan kerametlere aldanıp, bir kere bir edeplik etti. Ol

sebepten celal kibriyan yüz feta attı ve anı aşıklara gayri name etti.

Ol beyti aşık ve muhabbetine ve eser marifetine dair ve hadi olan Şah, hakiki azimet şan sahibi bir ali şahtır ki; dokuz felek bu kadar ecramı azimiyeden iken ve O şahın hane-i tecellisi olan arifin kalbine nispet olunsa, bir sahra-i azimde bir halka-i sura gibidir. Bu nusha-i sura alemi Kibriya olan arifin kalbi dahi kudret-i ilahiye nispet bir zerredir. Anın için ne felek ve arifi kudret

Hüdaya nispet kendisinin yoktan bir zerre bildi.

Nefs ve hevadan halas olup, talibi Hakk'ta sadık olan aşık dahi pir rüşan zamiri kemal teslimiyetinden, pirin irşadından hoşlanıp güldü. Ve etti ki Biz doğru sözden incinmeyiz. Ey halifetullah olan pirim ! Aşık maşukuna kati söz söylemedi. Zira mürşidin lütfu ve kahrı kelamı, cümle lütuftur. Ve hakikatte Hakk'tandı. Kahrı lütfu bir görmeyen muhabbet yolunda sadık değildir.

Ebedi muhabbet reyhası, dimağı canına erişmez şol müridin ki rahı aşkta mürşidin kapısının eşiğine yüz sürmeyip kahrını lütuf bilmedikçe ve her vechile cefalara tahammül edip ciğer kanını gözlerinden dökmedikçe.

Ey akl-ı miad sahibi olan aşık! Hakikatte muti ve mani ancak vahidü samet olan cümle alem kendine muhtaç olunca cümle muradını gazi el haced olan Allah'tan iste. Sakın abdi aciz

muhtaca arzu haced etme. Bahusus dinini yağmaya veren zamanın mürüvvetsiz erbab münasıblarının hanesine gitme. Ve sana iki alemde afiyet ve huzur haneyi kalbinde olan kanaat "***kenzü la yüfne***" ve Hz. Allah'a itimat tan ile ihlası bihimmettedir.

Hangi mertebe olursa olsun kul Allah'a muhtaçtır.

Ağma el kulup olan zahid, zahirperest mürşidikamilin ayine-i

rahman ve halife-i Yezdan olduğundan haberdar olmayıp, ay vücudu aleme rahmet olan pirim! Senin yüzünden ve sohbet hayat bahşeden, bana tövbe verip beni men eyler. Ol zahit eşeğin ne utanmaz acayib yüzü var ki, ne Allah'tan haya eder ve ne senin zatından haya eder ki sende olan nuru ilahiyi görmemiştir!

Hakk Sübhanehü Teala Hazretleri derece-i nübüvetten mağda enbiyaya her ne kadar kuvvet

kudsiye ve kerameti vedünniye verdiyse, evliyaya dahi vermiştir. Lakin biynel evliya beladaye keşf esrar etmek, makul ve müstahsen değildir. Belki derecaddan sukuta sebeptir. Yoksa ehlullah meclisinde olmadık esrar yoktur. Feyzi ezelinin ve kasem lem yezalinin kerem feyzine ve ihsanına nihayet yoktur. Herkes senin taksim ezelinden istidadınca birer sır ile nasipli olmuştur. Evliyanın ve enbiyanın bedeninde olan sır bir gayrisinde yoktur.

İskender Zulkarneyn bu kadar azim saltanata ve devlete ve bu kadar kuvvet kudsiyeye malik iken ve bu kadar sai etmiş iken ab-ı hayattan bir damlası kendine müyesser olmadığı gibi, bu aşk ve marifet ilahi kuvvet saltanat ile ve altınla müyesser değildir. Belki hüdayı bahşında nın muhabbet ve atasıyledir.

Vücut ve dünya tedbirinde olan aklı maaş tabibinin kitabında aşkı ilahi bahsından bir bab yoktur.

Ey gönül! Sen ehli aşk kitabını ve derdi ilahi ehlinin ehvalini oku ve ehli tasavvuf kitabını elden bırakma ve mayeyi şadi olan derd hüda ile tahallük edip dava namını sürme!

Ey derviş! Fakru fenayi ihtiyar edip cemi hatar ile daim huzuru mürşide hazır ol ve anların mazhar feyzi ilahi olan kalpleri hamrinden şarabı aşkı cihanda sana bu kadar mal ve mülk kesb edeceğim diye havayı nefs ile ömrünü zay etme! Eğer gönül şehrine mal ve cah ve havatır

malbusesinden bir gam ve bir hicap ariz olursa yine mürşidin huzuru heriminde, sana mürşidin teveccühü penah ve iltica yeter.

Tariki Ehlullahta takva ve taata ve ilmi marifete itimat ve onlarla mağrur olup vücudundan ve masivadan fani olmamak kafirlik ve münkirnimetlik ve gasır himmetliktir. Salik sadıka layık olan sat hezar envai ilmi marifete ve keşfe ve keramete ve esrar ve meleküte malik olsa dahi onlara itimat etmeyip Hz. Allah'ın

rahmet vasiyasına ve kerem ihsanına itimat edip tevekkül ve teslim üzere olmaktır.

Arifinin ve aşıkının senin tecellizat ve sıfatının ve aşkı muhabbetinin hasei lazımesi ve maknazeyi cazibesi olan gamı ve elemi mihnet ve beladan gördüklerini kafirler dahi görmesin ki, eğer görseler arifin ve aşıkının bela keşlerine anlar dahi merhamet ederler idi. Bu kadar mihnet ve derde ve bu kadar gam ve eleme ancak aşıkı sadık

sabreder. Anın için aşıkın sabrından ziyade hoş sabır olmaz.

Ey salik! Sen dahi sabrı hüdadan iste, hüdadan iste ki, elsabrı müftahil ferici olsa gerektir

Ey serkeş! Bu devleti uzmanın kadrini bil ve ünsiyeti Hakk'ta sabit kadem ol, alemden tecrid eyle. Küllü heva-i nefsi terk edip, kahi cezbat rahmaniye ve aşkı müşahadeyi cemalullah ile ol. Kahi fuyuzatı nefh

et. Ünsirabbaniye ile sefayab ol ki bir an Hakk'tan gafil olmayasın

"La mahbubu illallah" sırrınca ey mahbub bu hu baki tahsil olunacak cihanda bu gün sen faili lem yelid, sen şah izzetine layık budur ki, bi çare aşıkların muradını gabil el mevt edesin.

Bu ömrü aziz taat ve ibadetsiz ve aşkı marifetsiz nefs ve hevaya tabiyet ile geçti.

Ey Mürşid-i Arifi billah! Bana şarab-ı aşktan bir kadeh ver ki kemal pirliğe erişsin!

“Hal cezai ehsan illa el ihsan” buyurmuştur.

“***Rical la telhihim ticarete vela zikrullah***” ayeti kerimesi sırrınca merdan hüdalar gibi kalbini ancak Hz. Allah’a aşk ve muhabbete bağla. Riya ve suret takva ile (***hağayyirel şekil la celi ala külli ebeden)*** hilekar avam mutasavvıflardan olma!

Ey salik! Kalk hafız gibi masivaullahdan kalbini tecrid eyle! Aşkı ilahi yolunda baş ve canını terk eylemeye say eyle. Ta mekir kendini dergah Hakk'a layık vuslat illallaha ve müşahedeyi envar cemalüllaha müsteaid kılasın.

"***Vema halaktel cinni velinsi illa li ya'büdüğün***" ayeti kerimesi sırrınca ey salik (o vakti seyfi kati) dir. Gücün yettiği kadar vakti ganimet bilip, taat ve ibadetsiz boş vakit

geçirme. Zira her andan hasıl ve basi hilkati ancak ibadettir.

Eğer atai ezel altınla ve kuvvet saltanat ile geleydi, İskender bu kadar padişahlık ve saltanatıyla cemiesbabını muhiba edip zulmete gitmesiyle sai ve küşini heba etmezdi. Akibet ab-ı hayat nasip olmayıp sai faide vermedi. Ol gönül eğlencesi ve kulüp inşirahı ve infitahi verici mahbub ezel eğer dil müştakıma ve sine-i nalanıma envarı cimalin keşfi ve arz etmekle

ruhi mahz gibi cemi vücudumu kalbimi lezzet ruhaniye ile ihate ve envar zatiyesine müsterek kılmak ile bir cilve etti. Canımı ana şar ederdim ve rahı aşkta vücudumu ifan ve vehmi kad ederdim.

Eğer cahil ve zelaldan ve evham hayalden halas olayım dersen hemen aşkı ilahi tahsiline say eyleki (***El aşkı nar fil kulüp tahrik masiveyi el mahbub***) aşka ve kazai aşka nihayet yoktur. Lakin bu aşk

zevkiyettendir. Lisan ile tabiri mümkün olmayan bir tevfiki ilahidir.

Eğer zat ve sıfat biçüni idrak ve ukulün verasında olup ve bizim akıl ve gönlümüzü aciz ve muhayyir kılıcı mahbub, cemi cihan halkı sana maildir. Sen kemal istinada alemden müsteniğsin.

Yarimsin kemali istiğnada ve kemali takdis de bir zat biçün iken yine senin tevfikin ile bi çare gönül senin aşkına giraftar olup bu zulmeti

beşeriyede senin envarı zatına vuslat ziyade emri müşkül olduğu için senin aşk ve şevkinle kah gönül elinden ah çekerim, kah teyri muhabbetten canıma elem ve ızdırabından ah çekerim. Sen alemi el sırrı vel hafiyetsin, senin huzurunda ne diyeyim ki, gönül elinden neler çekerim.

Yarabbim! Senin kalbime feyz ve ihsan eylediğin zevk olan aşkından ve esrarı ledünniyeden ama el kulüp olan avamı nasa ne diyeyim (***La***

tedrihildir fi efvael kilab) sırrınca cahil katında esrar maneviyeyi beyan iyi değildir. Ve lisanla tabiri dahi mümkün değildir.

Ta ki senin mübarek sai inayetin ve aşk muhabbetin devlet edebiyesi benim başım üzere düşeliden beri öyle ali kadir oldum ki, devlet ehli olan padişahın cihan ve ikbal ehli olan ağniyeyi devrian, benim gülamım olmuştur ki cümle padişahın cihan arifin ve aşıkın ilahilerin kapılarının bendeleri ve

muhtaçlarıdır. Devleti dünya fanidir. Devleti ukba bakidir.

ÖLÜM ve AHİRET İŞLERİ

Ahiret işleri insanların ölümünden sonra vukuu bulacağı zannedilen kabir azabı ve nimetleri ahiretteki cehennem, fenalıklar, akrepler, yılanlar, çıyanlar, zebaniler, melekler, köşkler, cennet hizmetçileri, nehirler, ağaçlar vs. gibi benzeri şeyler bilgisizlerin sandıkları ve tahmin ettikleri gibi değildir. Ahiret işleri emir alemindendir, şehadet alemindendir (yani gözlerimizle görülen bu alemden değildir). Şehadet alemi, cesetler, vücutlar, tenler ve boyutları olan

cisimlerden ibarettir. Bu evren ve fesat aleminde cesetlerin ve cisimlerin birer son bulup, yok oldukları meydandadır. Ahiret işleri izafi ruh olan emir alemindendir. Kuran'ı Kerim'in İsra Suresi'nin 85. ayeti ;

Ve yes'eluneke anirruhi külirruhi min emri rabbi

Ve sana ruhu sorarlar, onlara de ki; "Ruh Rabbimin bildiği ilimden ve emrindendir". Emir alemine "gayb" ve "meleküt" alemi de denir. Bu sebeple Ebu Talibi Mekki(RA) Ruh

cesetten ayrıldıktan sonra rabbisine arif ise ona ulaşmak üzere yükselir ve başka bir suretle kayıtlanmaz. Ruh dilediği aleme, alem ve mevtinin şeklinde görünmek (oranın oturulan yerine göre) üzere uçar gider. Onlara göre güç gelen ve bilinmeyen bir şey yoktur. Nitekim Hz. Ali (KV) "***Lev keşef el gıtai ma ezdet yakiren"*** (Perdem kalksa bile yine benim yakınım çoğalmaz) buyurmuşlardır.

Şu halde ruh said ve Salih ise bu dünyada iken bulunduğu suret üzere yaptığı işlere ve takvasına göre değişerek latif olarak yükseklere uçar. İlliyin denilen bu yüksek makamlar göklere, aydan kürsiye kadar mesafededir. İşte Kuran'ı Kerim'de bildirilen sekiz cennet buradadır.

Bu Kuran'ı Kerim'in El Kamer Suresi'nin 55. Ayeti ;

"***Fi mak adi sıdkin inde melikin muktedirin***" beyanına göre meliki

muktedir indinde Makamı sıdkı kazanan ariflerin yükseldikleri sekiz cennet şunlardır.

1. Velayet cenneti
2. Sıddıkiyet cennet
3. Kurbiyet cenneti
4. Hullet cenneti
5. Muhabbet cenneti
6. Hitam cenneti
7. Ubudet cenneti
8. Ubudiyet cennetidir.

Eğer ruh şaki ise yani sefil, isyankar ve serkeşliğe sapmış bir kimsenin ise dünyadaki çirkin ahlak suretiyle kayıtlanır, şekil alır. Mesela o kişinin ahlakında köpeklik varsa köpek suretinde, eğer kıskançlığı varsa maymunh suretinde, eğer hırslı gözü doymaz biri ise domuz suretinde, kibirli kendini beğenen biri ise fil suretinde, hangi hayvanın ahlakı ile ünsiyet peydahlamış ve tutumları kendisine ağır basmış ise o gibi hayvanların sureti ile kayıtlanır. Aşağının aşağısında hapis kalırlar.

Esfele safilin denilen bu yerler yedidir. Ve Kuran'ı Kerim'de adları bildirilmiştir. Ancak beyan olunan bu olaylar esfele safilinin unsuri suretlerinin alt- üst olmasından ve melekut suretlerinin zuhur ve bekasından sonra vaki olur.

İnsanların zanlarınca ahiret işleri cisimler alemindendir. Hatta cismin fenasından sonra o cisim tekrar iade olunacaktır. Halbuki Cenab-ı Hakk Kuran'ı Kerim'in Yasin Suresi'nin 79. ayetinde " ***Kül yuhyi ellezi ense-***

eha evvele meretin ve hüve bi külli halkın aliymün" "O'na de ki, ilk defa onu kim vücuda getirdiyse elbette O diriltir. O yaratılmanın her keyfiyetini bilir" ve keza aynı surenin 81. ayetinde de **"Eveleysellezi halakas semavati vel arda bikadirin ala en yahlüka mislehüm bela hüvel halakul aliym"** "Yoksa gökleri ve yeri yaratan tekrar onların tıpkısını yaratmaya gücü yetmez mi sanırsınız? Elbette gücü yeter. O

bütün mahlukatı yaratan, her şeyi hakkıyla bilen zattır” buyurmuştur.

Beyan ve benzeri hadislerini delil olarak ahirette iade olunacak cisim evvelkinin aynıdır, misli değildir dediler. Ve insanın kuyruk sokumunda nohut büyüklüğünde mevcut olan kemiğin baki kalıp çürümediğinden ve kıyametten sonra bu kemiklerden cesetlerin tarlalarda buğday taneleri gibi biteceklerine hükmettiler. İşte bunların hepsi İmam-ı Gazali’nin

“İhyayı Ulumiddin ve Kimyayı Saadet” adlı kitaplarında vardır.

İbn-i Sina’nın tahakkuku ve Celaleddin-i Devani’nin sözleri, Gelenbevi gibi zevatın inanışları bu yöndedir. Bütün ehlullah ahiret işlerinin emir aleminden ve gayb ve melekuttan olduğu kanaatindedirler.

Bize göre gerçeği söylemek lazım gelirse, esas konuşan nefs sırf ruhtur. Hiçbir surette cisim, ruh ile değildir deriz.

Zira insanın cismi değişir, başkalaşır yani önceki halinden başka bir hal alır. Fakat insanın esas olan zatı yani kendisi değişmez, çünkü atın değişmesiyle ata binenin değişmesi lazım gelmez. Mesela insanın cismi yirmi yılda tamamıyle değişir. Ondan geriye başka bir şey kalmaz. Fakat insanın zatı kalıcıdır. Onun bu zatı küçüklüğünde de büyüklüğünde de aynıdır. İşte maad, yani ahiret iade olunan ruha aittir, cesede değildir.

Mesela bir insan diğer bir insanı yerse her ikisi nasıl iade olunabilir? Ve yahut bir kimsenin daha genç iken eli veya ayağı kesilmiş olsa bu organları kesilen kimse sonradan yaptığı kötü işlerden dolayı Allah'ın azabına çarpılsa bu kesilen organların azap görmesi nasıl caiz olur? Halbuki tüm peygamberler ve Allah'ın seçkin kulları sözlerinde gerçekçidir.

SEYYİD MUHAMMED NURÜL ARABİ HAZRETLERİ TARAFINDAN ŞERHEDİLEN BESMELE-İ ŞERİF'DEN DÜRDANELER

Besmele-i Şerifte “Rahman” ve “Rahim” isimleriyle sıfatlanan Allah ismi şerifi tecelli fiilidir. İnsan iş yaparken, yerken, içerken “Bismillahirrahmanirrahim” der ve rahman ve rahim olan Allah’tan başka fail yani yapan ve işleyen olmadığını düşünür ve aynı zamanda kendisi de en küçük işlediği işlerden tamamıyle fani (kendisinin işlediği bu işlerde en küçük bir katkısının olmadığını) bilirse işte bu tecelli Allah’ın insana olan fiili tecellisinden ibarettir. Bu

tecellide Allah insana iş ile tecelli eder. Bu tecelli gerçek sulukun hakikat yoluna girmenin başlangıcıdır.

Yine Cenab-ı Allah için Tecelli Sıfatı vardır. Allah'ın bu tecellisi de yerken, içerken ve bunlara benzer işlerde fiili sıfatlardan ve kudret ve benzerlerinin Allah'ın sıfat-ı subutiyesinden ibaret olup, hepsinin Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarındanm bulunduğunu düşünerek, kendimizi bunların tümünden fani olduğumuzu

bilecek olursak, bu tecelliye de Allah'ın sıfati tecellisi denilir.

Ve yine Cenab-ı Allah için bir de Tecelli Zat vardır. Bu tecelli vücudun yalnız Allah-ü zülcelal Hazretlerine mahsus olduğunu düşünerek, insanın fiillerinden ve sıfatlarından fani olduğu gibi vücudundan da fani olacak olursa, bu tecelli de Allah'ın Zati Tecellisinden ibarettir.

İşte insan bu üç tecelliden habersiz olarak Besmele-i Şerif'i söylerse

demiş olmaz. Fakat insan bu üç tecelliden hepsini bilerek söylerse o zaman hakkıyla Besmeleyi demiş olur.

Tecelliler emir halidir. Bunun söz ile ilişkisi olamaz. Ancak bu hal bidayet ehlinin henüz tevhid ilminde başlangıçta olnaların halidir. Fakat tevhid ilminde bir rehberin aracılığıyla mesafe almış Ehl-i Nihayet'e gelince, onlar güzel işler ile cemde ve günah sayılan işler il farkda bulunurlar. Yani,

kendilerinden çıkan güzel işleri kendilerine nisbet etmeyip, başarılı kıldığından dolayı Allah'tan bilerek hamdü sena ederler. İşledikleri günahları da kendilerinden bilerek pişman olurlar. Çünkü Cenab-ı Hakk Kuran'ı Kerim'in El Nisa Suresi'nin 79. Ayetinde; "***Ma esabeke min hasenetin feminallahi ve ma esabeke min seyyietin femin nefsik"*** (Sana iyilikten isabet eden her şey Allah'tan, ve sana kötülükten isabet eden her şeyi kendi nefsindendir) buyurmuştur.

Bu makamı Hazreti Şeyhül Ekber (RA)Efendimiz; “Bu vechile cem ve farkda bulun ki, doğru yola ulaşasın. Ve birinin terk edilmesiyle yanlış harekette bulunmayasın” sözleriyle işaret etmişlerdir.

SEYYİD MUHAMMED NURÜL ARABİ HAZRETLERİ'NİN ESRARI EZANI MUHAMMEDİYE ADLI ESERİNDEN DÜRDANELER

Bismillahirrahmanirrahim

Elhamdülillahirabbilalemin vesselatü vesselam ala gayri halkihi Muhammedin ve alihi ve sahbihi ecmain. Amma bade.

Malum ola ki Fatiha Suresi'nin Kuran'da meratibi ilahiyesi beştir. Evvelkisi mertebe-i uluhiyet ki **elhamdülillah**. İkincisi mertebe-i rububiyet ki **rabbilalemin**. Üçüncüsü mertebe-i rahmaniyet ki **errahman.** Dördüncüsü mertebe-i rahimiyet ki **errahim,** beşincisi

mertebe-i malikiyet ki **maliki yevmiddindir.** Yani uluhiyet sahibinin ismi Allah, rububiyet sahibinin ismi Rab, rahmaniyet sahibinin ismi Rahman ve rahimiyet sahibinin ismi maliktir.

İmdi, Fatiha-i Şerifte olan ecmail hamse 1. Allah 2. Rab 3. Rahman 4. Rahim 5. Malik.

İşte Ezan-ı Muhammediye'de olan evvela dört kere Allahiekber, allahüekber, Allahüekber,

Allahüekber demek, yani uluhiyet sahibi olan Allah, Rab, Rahman, Rahim ve Malik'den ekberdir ve buna işarettir. Zira uluhiyet, rububiyetten ve rahmaniyetten ve rahimiyetten ve malikiyetten naam ve eşmeldir.

Zira uluhiyet mevcudata ve madumata şamildir. Ve rububiyet mevcudata ve rahmaniyet naam icadına hastır. Ve rahimiyet naam uhreviyeye hastır. Ve malikiyet

mülkü tasarrufa hastır. Uluhiyet ise cümleye şamildir.

Bundan ötürü uluhiyet sahibi olan Allah, cümle meratip sahiplerinden ekberdir. İşte Ezan-ı Muhammediye'de evvela dört kere "Allahüekber" demenin sebebi budur.

Malum ola ki cem iki kısımdır. Birinci kısmı cem-i ilahiye ki cemi meratibi ilahiye müteaddid ise de lakin zat vahidedir. Yani er-rahman, er-rahim,el-kuddus, ila mala nihayete

de cümlesinin camii zattır.Yani, ehadiyetül cem ki Allah’tır.

İkinci kısmı cem-i Muhammedi ki, mümkünat mahesi ve aslı Muhammed’dir. Ve mümkünat ve Muhammed’in tavsilidir. İşte Cem-i İlahi Hakk’ın batınıdır. Ve Cem-i Muhammedi Hakk’ın zahiridir ki, Ezan-ı Muhammediye’de iki kere “Eşhedü enla ilahe illallah” demenin biri cem-i zahiredir.

Eşhed yani şuhud ederim ki, en la ilahe illallah, O'ndan gayri zat yoktur. Ve birisi cem-i batındır. Eşhed yani şuhud ederim ki en la ilahe illallah, ondan gayri zat yoktur. Cem-i zahir, makam-ı şeriattır.

Hazretül cem; cem-i batın, makam-ı hakikat, makam-ül cemdir. Eğer ikisini cem edersen, makam-ı cemmül cem olur.

İşte Ezan-ı Muhammediye'de iki kere "eşhedü en la ilahe illallah"

demenin sebebi budur. Ve malum ola ki, Cem-i Muhammed Resulullah (SAV), şahsı envarları, cemi inse ve cinne Resul yani Hakk'a davet eder gönderilmiştir.

Belki Cem-i mümkünat ruhi envarları Hakk'a daidir (***Küntü nebiyyen ve ademe beynel mai veddiyn***) Hadis-i Şerifi buna işarettir.

Bundan ötürü, Ezan-ı Muhammediye'de iki kere "Eşhedü enne Muhammedün Resulullah"

okunur. Bir kere inse davettir. Ve bir kere cinne davettir. İşte Ezan-ı Muhammediye'de iki kere "eşhedü enne Muhammeddür Resulullah" demenin sebebi budur.

Buraya kadar müezzin bu kelimat ile kıbleye karşı müteveccih eder olduğu halde, Ezan-ı Muhammediye'yi okur. Ve malum ola ki, Hakk Teala Hazretleri Adem (AS)'ı halk edip, vadi-i Numan'da, yani Sahra-ı Arafat'ta zürriyetini arkasından ihrac edip, süedanı

arkasının sağ tarafından ve eşkiyayı sol tarafından ihraç eyledi. Said, ehl-i yemin ve eşkıya ehli şimaldir.

Elestü bi rabbiküm hitabı müstetab oldu.

Said nidayı işitip, bela, dediler ve eşkıya nidayı işitip taklidena bela dediler.

İmdi müezzin Ezan-ı Muhammediye'yi okurken, nefs başını bir kez Said-ü insi salada

davet eder. Ve bir kere said-ü cinne davet eder. Ve sol tarafa başını dönüp iki kere “Hayyalel felah” okur. Bir kere eşkiyayı insi felaha, bir kere cinni felaha davet eder. Yani tevhide davet eder. Tevhid aynı felahtır. İşte Ezan-ı Muhammediye’de ikişer kere “hayyalelfelah” demenin sebebi budur.

Malum ola ki, müezzin kıbleye karşı dönüp iki kere “Allahüekber” demek bir kere Hazreti gabya, bir kere Hazreti şehadete delalettir. Ve Hakk

Teala meratip hesabıyla tekessür eder. Lakin Ehadiyetüzzat olduğuna gayr yoktur. Kesret, ahval olduğu için ezanda “La ilahe illallah” yani zatında ahaddır.

(***Feeynema tüvellü fesemme vechullah***) yani zahiren ve batınen ve hissen ve manen bilahasr ve la kayıt Hakk’tır.(***Velillahil meşriku vel mağribu, feeynema tüvellü fesemme vechullah innallahe vasiün alim).*** Bu ayetin sebebi nüzulü sahabelerden bir kaçı

seferde olup, sisli bir havada Kıble'ye tahrime edip, namaz kıldılar. Badehü sis açılınca, Kıble Kabeye isabet etmeyip;" Namazlarını iade etsinler mi" diye Hz. Resulullah (SAV)'a gelip sual ettiler. Bu ayet nazil oldu. Yani her nereye dönseniz Hakk'ın bir yüzü vardır. Bir yüze haşrolmaz. Cesedin kıblesi Kabe'dir. Ama insanın kıblesi Vechi Hakk'tır. La kayıt vela hasr zikri daimin kıblesi olduğu gibi ve Kabe vücud-u Hakk'tan bir vechedir. Ve cesed kıblesi kayıt tariki ile olması emri

Hakk ile oldu. Cesede mukayyet Kıble'den gayri olmaz. Zira cesed mukayyeddir.

(***Vallahü yekulül Hakk ve hüve yehdissebil ve sallallahu ala seyyidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain. Velhamdülillah Rabbil Alemin. Tamametul risalehü Ezanil Muhammediye).***

MAKAMLARIN TARİFİ

Bismillahirrahmanirrahim

“Elhamdülillahillezi tecelli bizatill ahbabil uşşak. Fevahdehü evvelen bi efal alel ıtlak ve şahidü mefatihül sıfat. El kamileti min eseri ismehül halak ve aracü biha ileyhi filkülli ila cemali müştak ve sallalahü ala seyyidina muhammedilmürsel bil ahdi vel misak ve ala alihi ve sahbihi ve sellim. Ehlezzevk vel iştiyak ve bade”.

Malum ola ki tariki marifet üç kısımdır. Evvelkisi ilmelyakiyndir. Yani Allah-ü Teala'yı delil ile bilmek tariki ikidir. Evvelkisi istidlali bilmisaldir, yani Hazreti maşukun evsaflarının mislini kendine isbat edersin. Mesela sıfatları; kudret, irade, ilim, hayat, semi,basar, kelam, tekvin zatına sabit olduğu gibi dahi asarlarını kendi zatına isbat edersin. Kudret ila ahir, bu sıfatları kendi zatına mülahaza edip, halika isbat edersin. Zira sanii teala siyreti üzere sanatını icad eder. Bu makamda

varid olan "***innallahe halaka Ademe ella suretihi. Vereyte rabbi fi sureti şabı emret".*** Hadis-i Şerifde suret demek; esma ve sıfattır. İkinci tarikat istidlal bizzıddır. Yani aşık olan kendini aciz ve muhtaç mülahaza edip, maşuku kadir ve kadim ve gani olduğunu iman eder. Bu makamda varid olan kelam ; "***Kavlehü teala leyse kemislihi şeyün***". Allahü tealaya gerek zatında,gerek sıfatında gerek efalinde hiç kimse benzemez.Sıfatı nefsiye ve selbiye ile muttasıftır. "***Ve***

hüvessemiül basiyrdir”. Sıfat-ı zatiye ile muttasıftır demek olur. Velhasıl bu ayetin evveli Hazreti Maşuk’a zıt ile delalet eder. Ve ahiri misli ile delalet eder.

İkinci kısım aynelyakindir. Bu makamda aşık gerek mani,gerek hayalen ve gerek hissen maşuku ayanen müşahede eder. Bu dahi üç makamdır. Evvelkisi tevhidi efal ve fenayi efal, tecelli efal ve cennetil efal derler. Salik olan veled-i kalbi yani zikri kalbi tahsil eyledikte,

Hazreti Maşuk'u cümle efal ayinesinden müşahede edip, "Allah" diye hal oluncaya kadar.

İkinci makam, tevhidi sıfat, fenayı sıfat , tecelli sıfat ve cennetül sıfat tesmiye olunur. Yani Hazreti Maşuk'u sıfat ayinesinden müşahede edüp "Allah" diye andan üçüncü makama nakil olunur.

Üçüncü makam tevhidi zattır. Yani, Hazreti Maşuk'u zat ayinesinden müşahede edüp "Allah" diye. Bu üç

makam aynel yakin makamlarıdır. Bunlara marifet derler. Vemahu ve muhikvesi Hakk ve fenafillah ve makam-ı sekir derler. Süluku irfan ve aşk budur.

Üçüncü kısım hakkel yakin makamıdır. Evvelkisi makam-ı cem ve kurbu feraiz ve fenayı nefs ve bekayı ruh ve seyri mahbubu ve sure-i necmden mezkur olan "***Sümmedena***" makamıdır. Ve berzah derler, ol makam vahdeti zahiriyedir. Yani cümle eşyanın

hakikatleri aynı Hakk asla ağyar ve ikilik ve kesret olmaya. Hatta bu makam sahibine “ Bu kesret nedir?” sual olunsa, cevap vermeye. Vahdet ve kesretten mahcup ola. Bu makama vuslat oldukta vesvese münkati olur.

İkinci makam Hazretül cem ve kurbu nevafil, fenayı ruh, bekayı sır ve sureyi necmde mezkur olan “***Fetedella”*** makamıdır. Ve seyri mahbubu derler, bu makamda kesret sıfata tedelli ve tenezzül

olunur. Yani sıfatları kendine isbat eder. Ve bu makam sahibine kesretten sual olunursa, “kesret sıfatıyla” diye cevap verir.

Üçüncü makam cemmül cem, vücudu, kalbi ve sureyi necmde mezkur olan “***Kabakavseyn***” makamı budur. Bu makamda efale ve asara tedelli tenezzül olur. Kesret aynı vahdet ve vahdet aynı kesret olur.

Bu makamdan gayri dahi bir makam vardır. Ehadiyetül cem makamıdır. Ve sahutam ve makam-ı temkindir. Ve sureyi necmde varid olan "***Ev edna***" makamıdır. Resulullaha mahsus bir makamdır. Lakin gerek enbiya ve gerek evliya bu makama hakikati muhammediye ile vasıl olurlar. Ve bu makam hitam makamıdır. Her bir zerrenin hakikati aynı Hakk'tır. Kesret yoktur. Mesela kırk aynaya baksan kırk aynada görünen birdir. Lakin kamil bazen ilmelyakin makamına tenezzül eder.

Zatını ve cümle alemi Hazreti Maşuka delil isbat eder ve bazen aynelyakine terakki edip, hakikati cemi ve hakayıkı mazhar ve mirat edip esma-i maşuku ve sıfatı mahbubu müşahede eder. Ve bazen ayni hak olup hakikati aynı hak ve aynızatı maşuk olur.Ve kamil olan her makam ile tekellüm eder.Ve herkese aklı fehmedecek kadar ifade eder. Resulullah (SAV) ilmel yakini avamı ashabiyeye ifade ederlerdi. Ve havas-ı ashabiyeye künhü tevhid-i efal, künhü tevhidi

sıfat , künhü tevhidi zat, künhü makam-ı cem, künhü makam-ı hazretül cem ve künhü cemmül cemi ifade ve talim ederlerdi. Halbuki makamları bu makamlardan aladır. Bundan ötürü ***"İnnehül ilgani ala kalbi festağfirullah fil yevmi mai mereti"*** buyurdu.

Kamil olan ala makamdan aşk için edna makamına nazil olur. Ve dahi makamatı kemal dört makamdır. Evvelkisi velayet, ikincisi sıddıkiyet, üçüncüsü karabet, dördüncüsü

nübüvvettir. Velayet bir mertebedir ki, veli Hakk'la olduğu zaman keşfi olur. Ve halk ile olduğu vakit mahzub olur. Ve sıddıkiyet bir mertebedir ki, sıdık olan daima Hakk ile olur, halk ile olmaz. Ve karabet bir mertebedir ki mukarrib gerek Hakk ile gerek halk ile olduğu halde asla mahana vahiy nazil olur. Vahiyden gayri olan kelamı ilahi evliyaya ve sıddıka ve mukarribe dahi olur ve dahi ashabı meratipten varid oldu. Mesela mertebe-i velayetten varid olan "Mereeyte

şeyen illa vereeytallah maa” ve bazı “Mereeyte illallah” dedi. Ve meratib-i sıtkıyetten varid olan “Enel Hakk” ve bazı “Minallah” ve bazı “ Sübhani ma azimüşşani” ve bazı “Mafil cübbiil Allah” dedi. Ama mukarribler ve nebiler ehli temkin olup, asla telvinde olmazlar ve avama muhalif kelam demezler. Ve dahi zikrolunan makamların delilleri vardır.

Hakk Teala buyurdu; “ ***Fe eynema tüvellü fesemme vechullah” “Hüvel evvelü vel ahirü vezzahirü***

vel batın" "Ve maremeyte iz remeyte velakinallahe rema" "Felem taktülühüm velakinnel allahe katelehüm" "Enbüreke menfinnar vemen havleha ve sübhanallahi" gayri ayetler dahi vardır. Hadis-i Şerifte dahi varid olduğu gibi "***Küntü semahü ve basarühü ve lisanehü ve yedehü ve ricalehü enallahe yekulü ala lisani abdihi semi allahü limen hamideh" "Fekulü Rabbena lekel hamd"*** varid oldu ve dahi tariki tahkikde ittihat ve hulül yoktur. Zira

hulül iki şey birbirine sirayet olur. Sütte yağ olduğu gibi ve ittihat iki şey müttehit olur. Acı su ve soğuk su birbirine karışıp bir mizac-i ahirde bir su olur. Halk aynı Hakk olmak bu kabilden değildir. Belki kar gibi su vücudundan gayri bir şey olmadığı gibi. Belki kar hava soğuk olmaktan donar, bir suret olur. Kar namıyla müsemma olur. Filhakika karın vücudu yoktur belki sudur. Kar aynı su oldu velakin namda ve hükümde birbirine mugayyirdir. Zira su ile taharet olur, kar ile olmaz. Halk aynı

Hakk olmak halk Hakkın zuhurudur.Müstakil vücutları yoktur. Ancak vücudu Hakk'tır. Eğer müstakil vücutları olsaydı ikilik lazım gelirdi.

Ve sallallahü ala seyyidina muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain vel hamdülillahirabbilalemin.

KADER SIRRI

Kader sırrının Üzeyir'e isnat ve nispet edilmesi, bu zatın kader sırrına ermek istemesindendir. Üzeyir harap bir köyün eski haliyle yeniden meydana gelmesini imkansız gördüğü için, ilahi bir mucize ile yüz yıldan fazla uyuduktan sonra yeniden dirilmiş ve bu suretle kader sırrının hükmüne şahit olmuştur.

Füsus: Eya deccal Hakk'ın taktiri bil her giz bozulmaz. Ezel levhindeki

yazı silinmez hem yuğulmaz. “El mukadder la yugayyer” hadis-i şerifte bildirildiği gibi taktir bozulmaz. Taktir şudur ki; fiilin icadını tahalluk eden kudretullahtır. Ezel levhi kaza demektir. Yani zat-ı aliyyenin evvel malumatla tecellisine “kaza” denilir. Sonra o alemde herkes için kazada efalin icadına tahalluk eden kudret-ilahiyeye “kader” denilir. İşte bu kaza ve kader ne bozulur ne silinir ne de yuğulur. Ne denli say edersen et, sonunda hep hebadır. Çamurdur, havuzun dibi bulandıkça durulmaz.

“Yani ne denli say edersen et cümlesi hebadır. Çünkü kaza ve kader konusunda senin havuzun bulanıktır. Kaza ve kaderi bilemezsin ve kimse de bilemez”.

Ve say edenleri dahi Cenab-ı Hakk men etmiştir. Halkı alem kabza-i kudrette biçun ve çera, Hakk kazasına rıza ver, bula kalbin vuslat. Halk-ı alem kudret-i ilahiyenin kabzasındadır. Ve Hakk’ın efalinden sual olunmaz. Çünkü Hakk’ın kazasına rıza verenin kalbi vuslat

bulur. Çünkü Hz. Resulullah (SAV) buyurur ki; “La manili kazaike la manili ataike”. Yani Hakk’ın kazasına ve atasına hiç mani yoktur.

Halkı bunca enbiya ki geldi davet eyledi, vahdetin sırrını bildirmektir o davetten garaz. Bu kadar resul, bu kadar kitap ve bu kadar verese hep anın içindir. Vahdetin sırrını bildirmek içindir.

AYET VE HADİSLER

AYETLER

- **(Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyülkayyûm):** (Bakara 255) Hayat ancak Hakk'a mahsustur. Ve eşyada görünen Hakk'ın hayatıdır.

- **(Allahü nûrus semâvâti vel'ard)**: (Nur 35) Allah, göklerin ve yerin nurudur."

- **(Bel hüm fiy lebsim min halkın cediyd):** (Kaf 15) "Halk her anda münadim olur, mevcut olur."

- **Belî (Kâlû Belâ):** (Araf 172) Bezm-i Elest'de Cenab-ı Hakk'ın ruhları yaratıp,; "Elestü bi rabbi küm - Ben sizin rabbiniz değil miyim?" diye sorduğunda ruhlar; "Belî-Kâlû belâ" yani "Evet sen bizim rabbimizsin" dediler.

- **(Elâ inne evliyâallahi lâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenûn):** (Yunus 62) "Benim velilerime dünyada ve ahirette havf yani korku yoktur. Onlar mahzun da olmazlar."

- **(Elleziyne yezkürûnallâhe kıyâmen ve ku'ûden ve alâ cünûbihim):** (Âli İmran 191)

Onlar ki Allah'ı ayakta iken, otururken ve yatarken anarlar.

- **(Elleziynehüm alâ salâtihim dâimûn):** (Mearic 23)
  Devamlı namaz kılmak istiyorsan, "onlar namazlarında devamlıdırlar" ayeti celilesindeki sırrını araştır.
- **(Emvaliküm ve evlâdüküm fitne):** (Enfal 28)
  Mallarınız ve evlatlarınız imtihandır, fitnedir.

- **(En tüeddûl emaneti ilâ ehlihâ) :** (Nisa 58)
  "Emaneti ehline verin!"

- **(Ennel kuvvete lillâhi cemiy'an):** (Bakara 165) "Bütün kuvvet Allah'ındır."

- **(Evemen kâne meyten feahyeynâhü):** (Enam 122) "Hiç ölü iken diriltip, ona insanlar arasında yürüyebileceği bir nur verdiğimiz kimse, karanlıklara dalmış ve bir türlü de çıkamayan kimse gibi olur mu?""

- **(Feeynema tüvellü fesemme vechullah):** (Bakara 115) Her nereye dönerseniz Hakk'ın bir yüzüdür. Bir yüze haşrolmaz." Artık sen ister teşbih et, ister tenzih et. Sen

artık Onun tecellisinde müsteğrek olmuşsun, kaybolmuşsun.

- **(Fefirrû ilallah):** (Zariyat 50) "Ey kulum, bana doğru firar et"
- **(Feizâ sevveytühü ve nefahtü fiyhi min rûhiy feka'û lehü sâcidiyn):** (Hicr 29)

Ona ruhumuzdan üfledik

- **(Fes'elû ehlezzikri in küntüm lâ ta'lemûn)** (Nahl 43- Enbiya 7)

"Siz keyfiyet-i zikri, ehli zikir olan zevat-ı kiramdan sual edin, eğer keyfiyet-i zikri bilmezseniz." Ve ne zaman

İnsan-ı Kâmil bulursanız, o zaman zikriniz zikir olur.

- **(Festekim kemâ ümirte):** (Hud 112– Şura 15) Emrolunduğunuz gibi istikamette bulununuz. Allahu Teâlâ'nın emirlerine sabretmeli, hiçbir şeyden kalbine elem gelmemelidir. Her ne ki zuhur ederse, Hakk'tan bir ilaç ihsan bilmelidir ki, tevhidi zatın hakikatine mazhar ola.

- **(Hattâ yetebeyyene lehüm ennehülhakk):** (Fussilet 53) "Hakk'ı kendi nefsinizde görmüyor musunuz?" Hz. Muhammed ve ona tabi olanlar

tam bir Hakk üzerindedirler. Eğer İncil'de nazil olsaydı, İsa'nın kavmi de bu hakikate vasıl olurdu. Fakat İncil'de olmazdı. Çünkü Cenabı Hakk'ın indirdiği her kitap birçoklarını delâlete sevk etmiş, birçoklarını da hidayete götürmüştür.

- **(Hüvel'evvelü vel'âhirü vezzâhirü velbâtın) :**

(Hadid 3)

"Ezel benim, ahir benim, zahir benim, batın benim"

- **(Hüvelleziy yüsavvirüküm fiyl'erhâmi keyfe yeşâ) :**

(Â'li İmran 6)

- "O öyle bir Allah'tır ki; sizi dilediği gibi şekillendirir." Ayetin tefsirinde saadet ve şekâvetin bu şekillendirmede takdir edildiği söylenir. İnsan inanırsa Allah kendisine imân izni verdiği için inanır. Buradaki imân oradaki takdirin meydana gelmesidir.

- **(Ikre bismi rabbikelleziy halak halakal insâne):**

  (Alâk 1–2)

  "Oku Ya Muhammed Rabbinin ismini" Ehli Kur'an zatiyun dairesine dâhil olanlardır. Zatiyun Ehlullah içinde havas denilen efrattır. İşitme Kur'an kıraatı değil, Furkan kıraatıdır.

Bu kıraat, seçkin, safiyete erişmiş kimselerin kıraatıdır.

- **(İnnâ aradnel'emânete alessemâvâti vel'ardı velcibâli fe'ebeyne en yahmilnehâ ve eşfakne minhâ ve hamelehal'insan innehü kâne zalûmen cehûlâ):** (Ahzab 72)
  Biz emaneti yerlere göklere ve dağlara verdik (arz ve teklif ettik) onlar yüklenmekten çekindiler. Endişeye düştüler. İnsanoğlu yüklendi. Çünkü o pek zalim, pek cahildir.

- **(İnnallahe basıyrün bil'ıbâd):** (Mümin 44)

Kullarından gören ancak Allah'tır.

- **(İnnallâhe lâ yuhlifül miy'âd):** (Âli İmran 9)
  Allah vadinden huluf etmez. Ezeli ilminde vaat ettiği saadet ve şekavet, ne bir zahidin zühdü, ne de bir fasıkın fıskı yüzünden değişmez.

- **(İnnallâhe ve melâiketühü yusallûne alennebiyy):** (Ahzab 56)
  Allah ve melekleri, yani sıfat-ı ilahiyenin cümlesini icra eden Hakk'tır.

- **(İnneddiyne indallahil İslâm):** (A'li İmran 19)

"Allah katında Hakk din ancak islamdır."

- **(İnnel insane le zalumün keffar):** (İbrahim 34) Gerçekten insan çok zalim (haris) ve tahammülsüzdür. Cenabı Hakk insanı itiraz üzere halk etmiştir.

- **(İnnellezine lâ yercûne likaâenâ ve radû bilhayatiddünyâ vatme'ennû bihâ velleziyne hüm an âyâtinâ gaâfilûn):** (Yunus 7) Her nefis ancak Allahın izniyle inanabilir.

- **(İnnemâ kavlûna lişey'in iza erednâhü en yekuûle lehü**

kün feyekûn):

(Nahl 40)

Biz bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, ona "ol" demekten ibarettir, o da oluverir. İşte insandaki cüzi iradenin açıklaması budur.

- **(İnneniy enallâhü lâilâhe illâ ene):** (Taha 14)

Hüviyet ene lafzıyla işaret edilen eniyet ene aynıdır. Bu bakımdan hüviyet eniyet ile anlaşılmıştır. Bu izah Hakk'ın zahiri, batınının batınıdır ki, zahirin aynıdır. Yani âlemde ilâh denilen her şeyin hakikati, benim bu âlemde yarattığım şeyden maksat, ondan başka

bir şeyin meydana gelmesine imkân yoktur.

- **(Kulillâhümme mâlikelmülk tü'tilmülke men teâşü):**
(A'li İmran 26)
O mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen dilediğine mülkü verirsin, dilediğinden de çeker alırsın. Dilediğini aziz, dilediğini de zelil edersin.

- **(Kul innemel'ilmü indallahi):**
(Mülk 26)
"Yalnız Allah ilim sahibidir "

- **(Kul küllün min indillâh):**
(Nisa 78)
"Her şey Allah'tandır."

- **(Kul men harreme ziynetallâhilletiy ahrece li'ibâdihi vettayyibâti minerrızk):**

(Araf 32)

"Allah'ın kulları için çıkardığı ve o güzel rızkları size haram kılan kimdir?"

- **(Küllü men aleyhâ fan ve yebkaâ vechü rabbike zülcelâli velikrâm):**

(Rahman 26–27)

"Her şey helak ve fanidir. Ancak Allah'ın zatı ve veçhi bakidir."

- **(Küllü şey'in hâlikün illâ vecheh):** (Kasas 88)

"...Onun zatından başka her şey helak ve yok olucudur."

- **(Külle yevmin hüve fiy şe'n):** (Rahman 29)
  Cenabı Hakk her anda bir şandadır.

- **(Lâ şeriyke leh):** (En'am 163)
  "O'nun hiç bir ortağı yoktur. Çünkü Allah'ın şeriki ve nazırı yoktur."

- **(Lâ taknetü min rahmetillâh):** (Zümer 53)
  "(Allah'ın rahmetinden) umut kesmeyin"

- **(Lâ te'huzühü sinetün ve lâ nevm):** (Bakara 255)

Hakk Teâlâ uykudan ve uyumaktan münezzehtir. Eğer uyursa yerler ve gökler birbirine çarpar.

- **(Lâ tebdiyle lihalkillah):** (Rum 30)
  Allah'ın hakkında yani zatına mahsus sıfat ve fiillerinde değişme olmaz. Hüküm ezelde ne ise, ebedde de odur.

- **(Lâ yüs'elü ammâ yef'alü ve hüm yüs'elûn):** (Enbiya 23) "Allah yaptığından sorumlu olmaz."

- **(Lekad halaknel'insâne fiy ahseni takviymin sümme redednâhü esfele sâfiliyn):**

(Tin 4–5)
Allah insanı Ahsen-i takvim üzere yaratmıştır.

- **(Leküm diynüküm veliye din):** (Kâfirun 6)
"Senin dinin sana, benim dinim bana"

- **(Len Terâniy):** (Araf 143)
Hz. Musa Tur Dağı'nda Cenab-ı Hakk'ın cemalini görmek isteyince, yüce Allah'tan; "Sen beni göremezsin" anlamında "Len terâni" hitabı gelmiştir.

- **(Leyse kemislihî şey ve hüvessemiy'ul basıyr):**

(Şura 11)
"O bütün söylenenleri işitir, bütün yapılanları görür."

- **(Mâ esâbeke min hasenetin feminallahi ve mâ esâbeke min seyyietin femin nefsik):**
(Nisa 79)
"Sana iyilikten isabet eden her şey Allah'tan ve sana kötülükten isabet eden her şey kendi nefsindendir." Bu makama Hz. Şeyhül Ekber (R.A) ;" Bu vechile cem ve farkta bulun ki doğru yola ulaşasın. Birinin terk edilmesi ile yanlış harekette bulunmayasın" sözleriyle işaret etmişlerdir.

- **(Mâ min dâbbetin illâ hüve âhızûn binâsıyetihâ inne rabbiy alâ sırâtın müstekıym):**

(Hud 56)

"Cenabı Hakk; 'Yarattıklarımın nasiyesinden tuttum lâyık oldukları yere götürüyorum. "Hiçbir hayvandan yoktur ki hayır ve şer talebinde terk olundu. Herkesi lâyık olduğu yere götüren Cenabı Hakk, anı nasiyesinden tutmuş ve sevk edici olmuştur.

- **(Men kâne fiyhâzihi â'mâ):**

(İsra 72)

"Ve menkâne fiyhâzihil a'mâ ve hüve fiyl'âhireti a'mâ ve edallü sebiyla" " Kim bu

dünyada kör ise, ahirette de kördür"

- **(Men yuti'irresûle fekad etâ'allah):** (Nisa 80)
  Resul'e itaat eden, Allah'a itaat etmiş demektir.

- **(Merecelbahreyni yeltekıyâni beynehüma berzehün lâ yebgıyân):**
  (Rahman 19 – 20)
  "O yüce Allah'ı anarım ki, iki denizi birbirine karıştırdığı halde, aralarındaki berzah, onları birbirine karıştırmaz."

- **(Minhüm men kellemallahü ve refe'a ba'dehüm derecât):**
  (Bakara 253)

Kelam Hakk'ındır.

- **(Nûn velkalemi ve mâ yesturûne):** (Kalem 1)
  "Kalem ve onunla yazılan yazılara and olsun ki..."

- **(Refiy'udderecâti zül'arş yülkıyrrûha min emrihî alâ men yeşâü min ibâdihî liyünzire yevmettelâak):**
  (Mümin 15)
  Ruhu dilediği kullarına ilka eder.

- **(Sibgatallah ve men ahsenü minallahi sıbga):**
  (Bakara 138)
  "Allah boyası ile boyanın"

- **(Subhâne rabbike rabbil'izzeti amma yasıfûn):** (Saffat 180)
  "Senin güç ve şeref sahibi Rabbin..."

- **(Subhânelleziy esra):** Kuran'da Esra Suresi'nin ilk ayetinde geçer. Bu ayet Hz. Muhammed (S.A.V)'ın miracını anlatır.

- **(Sümme denâ fetedellâ fekâne kâbakavseyni evednâ):** (Necm Suresi 8–9)

- **(Sümmüm bükmün ümyün fe hüm la yerci'une):** (Bakara 18)

"Ya Muhammed, Onların gözleri kör, kulakları sağır, kalpleri mühürlü, onlara söz fayda vermez"

- **(Şêhidallahü ennehü lâ ilâhe illâ hû):** (Ali İmran, 18)
  "Allah kendinden başka ilah olmadığına şahitlik eder. O zatı ile her şeyi kapsamıştır."

- **Ûlâike kel'en'âmi belhüm edall ûlâike hümül gaâfilûn):** (A'raf 179)
  "Körlük ve sağırlık içinde bulunanlar Allah katında dört ayaklı hayvanlardan aşağıdırlar "

- **(Vallahü halakaküm ve mâ ta'melûn):** (Saffat 96)
  "Allah sizi ve amellerinizi halk eyledi"

- **(Vallahü lâ yühıbbüz zâlimiyn):** (Âl-i İmran 57)
  Hâdi'ye muti olan, müşrikleri dost tutmaz.

- **(Vallahü ya'lemü ve entüm la ta'lemün):** (Nur 19)
  Allah bilir ve andan başka kimse bilmez.

- **(Ve etba'nahüm fiy hazihiddünyâ lâ'neh ve yevmel kıyâmetihüm minel makbûhıyn):**
  (Kasas 41)

Onları ateşe çağıran imamlar kıldık. Kıyamet günü onlar yardım görmeyeceklerdir.

- **(Ve fevka külliziy ilmin âliym):** (Yusuf 76)
  Her ilim sahibinin fevkinde âlim vardır.

- **(Ve hamelnâhüm fiylberri velbahri):** (İsra 70)
  "Size gerek karada ve gerek denizde hamil oldum, yüklendim."

- **(Ve hüve ma'aküm eyne mâ küntüm):** (Hadid 4)
  Nerede olursanız O sizinledir

- **(Ve in min şey'in illâ yüsebbihu bihamdihî velâkin lâ tefkahûne tesbiyhahüm):** (İsra 44)

  Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı şükür ile anmasın. Fakat siz onların anmalarını anlayamazsınız.

- **(Ve külle sey'in fassalnahü tafsıylâ):** (İsra 12)

  "Her şeyi müfessil (apaçık) olarak Kur'an'da açıkladık." İmdi Ümmül Kitabın, zatının künhünün mahiyetinden ve kitabın mutlak varlıktan ibaret olduğunu bildirdikten sonra, belki kitap suretlerden, kelimelerden meydana gelir.

Suretler kemale ait tecelli, zati suretler demektir.

- **(Ve lâ takrebû mâlelyetiymi):** (İsra 34)
"İlişme yetimin malına..." Yetim Hz. Muhammed (SAV), yetimin malı ise Ehadiyet Makamı'dır. Bu makamı ancak Resulullah Efendimiz telkin buyururlarsa zevk edilir. Ve illa zevk alınmaz.

- **Ve lekad zere'nâli cehenneme kesiyren minel cinni vel'insi lehüm kulûbün lâ yefkâhûne bihâ ve lehüm a'yünün lâ yubsirûne bihâ ve lehüm âzânün lâ yesme'une bihâ ûlâike kel'en'âmi**

belhüm edall ûlâike hümül gaâfilûn:

(Araf, 179)

"Biz cehennem için insan ile cinden çok kimseler halk ettik. Onların gözleri vardır görürler, velâkin taş ve ağaç görürler. Hakikat üzere görmezler. Onların kulakları vardır işitirler, insan ve bu hayvan sesidir diyerek. Velâkin ses kimindir, çağıran kimdir bilmezler. Ve onların akılları vardır. Velâkin Hakk'ı idrak edemezler. Bunlar hayvan gibidir. Belki hayvandan daha delâlettedirler."

- **(Ve lev şâe rabbüke le'amene men fiyl'ardı**

küllühüm cemiy'â efe'ente tükrihünnase hatta yekûnu mü'miniyn): (Yunus 99)
Eğer Rabbin dilese idi yeryüzünde bulunanların hepsi imân ederlerdi

- **(Ve mâ halaktül cinne vel'inse illâ li ya'büdün):** (Zariyat 56)

"Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet etmeleri için yarattım. Beni tevhid etmeleri ve bana arif olmaları için yarattım." Cümle halk fanidir. İbn Abbas tefsirinde diyor ki; **"İbadet nedir ya Resûlullah?"** diye sual ettiler. Hazreti Resûlullah dahi tefsir buyurdu; **"eyliyü vahidüne**

eyliyü arifünehü " Yani "Ben ins ve cinni halk etmedim, ancak halk ettim tevhid etmek ve arif olmak için."

- **(Ve mâ remeyte iz remeyte ve lâkinallahe remâ):**

(Enfal 17)

"Ya Muhammed, yerden bir avuç toprak alıp atan sen değildin. Fakat onu atan Allah'ı görürüm

- **(Ve mâ ye'tiyhim min zikrin minerrahmâni muhdesin illâ kânû anhü muğridiyn):**

(Şuarâ 5)

Rahman'dan onlara muhdes bir öğüt gelmeye görsün.

Ancak onlardan yüz çevirici olurlar.

- **(Ve mekerû mekerallâh vallahü hay'rülmâkiriyn):** (Araf 99 – Âli İmran 54) Yoksa "Allahu Teâlâ'nın mekrinden emin mi oldular? Allahu Teâlâ'nın mekrinden ancak hüsrana uğrayan kullar emin olur."

- **(Ve nahnü akrebü ileyhi min hablilveriyd):** (Kaf 16) Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin ona ne fısıldadığını biliriz, çünkü biz ona şah damarından daha yakınız"

- **(Ve rabbüke yahluku mâ yeşâ-u** ve **yahtâr mâ kâne lehümül hayreh):**

(Kasas 68)

"Ve senin Rabbin dilediğini yapar ve yaptıklarında muhtardır. İrade Hakk'ındır."

- **(Ve sekâhüm rabbühüm şarâben tâhûra):** (İnsan 21) "Rableri (onlara tertemiz bir şarap) içirmiştir"

- **(Ve yes'elûneke anirrûh külirrûhu min emri rabbiy):**

(İsra 85)

"Ve sana ruhu sorarlar, onlara de ki; Ruh Rabbimin bildiği ilimden ve emrindedir."

- **(Vel'asri innel'insâne):**

(Asr 1)

"Asra andolsun ki..." Resulü Ekrem (SAV) buyurmuştur ki; "Sadece bu Vel'asri ayeti, müşkülleri hal etmeye yeterdi."

- **(Ve lekad Kerremnâ):**

(İsra 70)

Gerçekten biz Âdemoğullarını şan ve şeref sahibi kıldık.

- **(Velev şae rabbüke fiyl'ardi küllühüm cemiy'â):**

(Yunus 99)

"Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzünde olanların hepsi iman ederdi."

- **(Vema kâne linefsin entü' mine illâ bi'iznillâh):**

(Yunus 100)

Her nefis ancak Allah'ın izni ile inanabilir. İnsan inanırsa, Allah ezelde kendisine iman izni verdiği için inanır. Buradaki iman, oradaki takdirin meydana gelmesidir.

- **(Vettekuû yevmen türce'ûne fiyhi ilâllahi sümme tûveffâ küllü nefsin mâ kesebet vehüm lâ yûzlemun):**

(Bakara 281)

Bu ayetten Resûlullah'ın ecel hükmünü anladılar.

- **(Vettûri ve kitâbin mestûrin, fîy rakkın menşûrin):**

(Tur 1.2.3)

Yemin ve kasem olsun o Tur Dağına...

- **(Vezkürüllâhe kesiyren le'alleküm tüflihûn):**

(Cuma 10)

Allah'ı çok anın ki, dünyada ve ahirette umduğunuza eresiniz.

- **(Yâ eyyühennebiyyü izâ câekelmü'minâtü yübâyığneke alâ enlâ yüşrikne):**

(Mümteune 12)

"Ey Peygamber! Mümine kadınlar sana gelerek; Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak,

hırsızlık yapmamak, zina etmemek, evlâtlarını öldürmemek, gayri meşru bir çocuk doğurup, onu kocasına nisbet etmemek şartıyla biat ederlerse kabul ediver biatlerini ve onlar için Allah'tan mağfiret dile. Çünkü Allah çok bağışlayıcıdır.

- **(Yedüllahi fevka eydiyhim: (Innelleziyne yübayi'ûneke innemâ yübâyi'ûnallah yedüllahi fevka eydiyhim):**

(Fetih 10)

"Ey Muhammed! Gerçekten sana biad edenler ancak Allah'a biat etmiş olurlar. Allah'ın kuvvet ve yardım eli onların üstündedir."

- **(Züyyine linnâsi hubbüşşehevâti minennisâi velbeniyne):** (Ali İmran 14) Kadı Beyzâvi tefsirinde buyurur ki; " Ref ile kıratı delildir ki, hakikatte her şeyi kula güzel gösteren Hakk'tır."

HADİSLER

- **Aref nefsike ya insan litari fani:** "Ey insan nefsini bil, ta ki beni bilesin"

- **Beni mezarımda aramayın, beni ararsanız arifler gönlünde arayın.**

- **Beynel abdi veşşirki terküsselâti:**
  Abd ile şirk beyninde terki salât vardır. Yani salâtı terk edince abd müşrik gibi olur.

- **Bir adam rızkından kaçsa da mezara girse, rızkı o adamı mezarında dahi bulacaktır.**

- **Bir koyun sağacak kadar Evliyâullahın sohbetinde bulunmak, arşın her karışında ibadet etmiş kadar kıymetlidir:**
  "Hayy-en ve mevt-en aynı mıdır?" diye sorulduğunda Efendimiz " Evet" dediler, **"Evliyâullah ile sohbet, Allah'la muhabbettir."**

- **Eddünya harami alâ ehlil ahiret vel ahireti harami alâ ehliddünya ve hüma harâmani alâ ehlullah:**
  Ahiret ehine dünya haram, dünya ehline ahiret haram, Ehlullah'a her ikisi de haram.

- **Effeyfüyeti birızkihi ve yertehilü bizunubil kavmi:** Misafir rızkı ile beraber gelir ve hane sahibinin günahlarının affına vesile olur.

- **Ehli ilmi istikbal eden, beni istikbal eder, ehli ilmi ziyaret eden beni ziyaret eder, benimle oturan Rabbimle oturmuş olur.**

- **Ehlil Kur'ani ehlüllâhi ve hassetühüm:**

Kur'an ehli Hakk'ın havası demektir. Zira zatiyundan olan kul esmaların sıfatlarını ve zatlarının kelamlarını işitir.

- **El cezbatın min cezbatür rahman tüvazü amele sekaleyn:**
  Rahman'dan olan bir cezbe, o anda insi cinin ameline mukabil tutmuştur.

- **El fakr-ü fahrî:**
  "Fakirlik benim övüncümdür"

- **El ilmi noktatün keseretel cahilün:**
  Hz. Ali; "İlim bir noktadır. Cahiller onu çoğalttı"

- **El insan el Kur'an tev âmani:**

(1. mana) Âmanın ne altında ne üstünde hava vardır. Orada ne Hakk ne de halk vardır.

Manasını kastettiği âma da Ehadiyete mukabildir. Zira âmada isimler ve sıfatlar yok olur. Yok olacak hiçbir şeyin zuhuratı olmadığı gibi, âmad da bunlara ait hiçbir şeyin zuhuru yoktur. Ve âmada bunlara ait tecllisi de yoktur.

- **El insan el Kur'an tev âmani:** (2. mana) Elif, lam, mim zaikel kitap, İnsan-ı Kamil'e dairdir. İnsan ve Kur'an ikizdirler. İnsan ve Kur'an bir karından doğan iki kardeş gibidir.

- **El mukadder lâ yûgayyer:** (İkinci mana) Takdir bozulmaz. Takdir şudur ki; Fiilin icadına tahallük eden kudretullahtır.

- **El mukadder lâ yûgayyer:**

Sana şer görünen şeyin arkasında bir hayır vardır. Sana hayır görünen bir şeyin arkasında da belki bir şer vardır.

- **El mümin miratül mümin:**

Mümin müminin aynasıdır. Burada birinci müminden murad İnsan-ı Kamil'dir. İkinci müminden murad ise Hakk Teâlâ'dır. İnsan-ı Kamil'in gönlü Hakk'ın aynasıdır. Ona bu kadar kıymet vermek, Hakk'ın yüceliğini, Hakk'ın büyüklüğünü izhar etmek içindir.

- **El müminine lâ yemutune belyen galibüne min darül fena ilâ darül beka:**

  Müminler ölmezler. Bir âlemden bir âleme naklolunurlar. Çünkü burada fenafillâh, sonra da Hakk'da beka buluanlar, bir daha fena bulmazlar.

- **El vüzû silâhin mümin:** Müminin silahı abdesttir.

- **El yevm-e tübles-serâir:** Şeriatta; mahşerde herkesin ameli birer suret giyer.

- **Emlem yâzık lem yârif:** Tatmadın ki bilesin

- **Ene inde zanni abdi felyezünnebi maşae:**

  Ben kulumun zannına göreyim. Kulum beni nasıl isterse, beni öyle zannetsin.

- **Ene medinetül ilmi ve aliyyün babiha:**

  Hz. Peygamber Efendimiz; "Ben ilmin şehriyim. Ali kapısıdır" diye buyurmuşlardır.

- **Errızkü eşeddü taleben lilabdi min ecelühü:**
  Rızk ecelinden ziyade sahibini arar ve nerede olursa bulur.

- **Errızkü yetlibül abde maka yetlibühü ecelühü:** Rızık ecel gibi Cenab-ı Allah'ın abdini arar, nerede olsa bulur.

- **Ervahune eşbahüküm, eşbahune ervahüküm:** "Ruhlarınız bedenleriniz, bedenleriniz ruhlarınızdır. Hayalleriniz cesetleriniz, cesetleriniz ruhlarınızdır"

- **Eşeddülbelâ alel enbiya sümmel evliyâ fel emselü fel emsel:**

"Belâların büyükleri peygamberlere, sonra velilere, sonra fel emselü fel emsel." Bu sebeple her salik bunu

nimet bilmelidir. Usül böyledir. Hakiki insanı, belâ ve mihnetlerin pak ettiği kadar hiçbir şey pak ve temiz kılamaz.

- **Etturiki ilallâhi bî adedi enfasül halâyık:**

Allahu Teâlâ'ya giden yollar, mahlûkatın her birinin nefsinin sayısındadır. Fakat bütün bu yollar kapalıdır. Hz. Muhammed (SAV) Efendimiz'in izinden gidenler, ancak Hakk'a ulaşabilirler.

- **Evliyâyi tahtı kubabi lâ yarifühüm gayri:**

"Velilerim kubbelerimin altındadır. Onları benden başka kimse bilemez."

- **Feyza ehbebtühü küntü lehu semai ve basaren ve yaden:**

"Ben kuluma muhabbet eylediğim vakitte, o kulumun semi ve basarı ve yedi ve ricli ben olurum. Benimle görür, benimle işitir, benimle söyler, benimle tutar, benimle yürür."

- **Filebsin cedit:**
Allah-u Teâlâ, her an zerreden kıla kadar, her şeyin hâline göre tecelli eder.

- **Hasenetül ebrar seyyiatül Mukarrabîn:**,
  Ebrarların haseneleri yani iyilikleri, Mukarrabînlere nispetle seyyie yani günah sayılır.

- **Hübbül vatan minel iman**
  "İnsanın vatanı aslîyesi olan âlemi ervaha muhabbet etmesi imanına delâlet eder."

- **İhtilafü eshabi rahmetühü**
  Ashabımın beynindeki ihtilaf rahmettir.

- **İlim fitnesi mal fitnesinden eşeddir.**

- **İnnallahe halâka âdeme alâ suretihi:**

Âdem'i zikrolunan sıfat-ı sebia üzerine halk eyledi ve ayinesini nur zat ve esma ve sıfat ile musaffa kıldı. Ve mücellâ kıldı ve her asırda olan mülk sultanı ve kutbu vücuda misal ve zıl şeklinde ibraz eyledi.

- **İnnallahe halekel haleka fi zulmeti ve elka aleyhim min nurihi femen asanehü zalike ennuri ihdeye eve men ehezehü zelle:**

Allah yarattıklarını bir karanlık içinde yarattı. Ve kendi nurundan onlara saçtı. Kime o

nur isabet ettiyse hidayete erdi, kime isabet etmediyse o saptı.

- **İnnallehe yekulü bilisani abdi semiallahülimen hamide:**
  "Allah kulun lisanından söylediği şükrü işitti "

- **İnnerızkü yetlibül abde eksere mimma yetlubühü ecelühü:**
  Tahkike er Rezzak, insanı ecelinden daha ziyade arar ve nerede olursa olsun sahibini bulur.

- **İttekullâhe ve adilü fi evlâdiküm:**

Muhakkak Cenab-ı Allah herkesin rızkını bir ailedeki nüfusun çokluğu nisbetinde indirir.

- **İza eheb beballahü abden lem yedürrühü zenbün:**

Cenabı Allah'ın sevdiği kula günah zarar vermez. Yani bu gibi kişileri Cenab-ı Allah masiyetten muhafaza eyler. Ve geçmiş günahlarını da tövbe ve affı mağfiret buyurur.

- **İza merertüm biriyazil cenneti fertehü kalü ve mariyazül cenneti kale hala küzzikri:**

Cennet bahçesine uğradığınız halde fevakihinden tenevvül ediniz.

- **İza tümel fakru fe hüve Allah:**
  Saf ve pak kalpli bir kişinin her yanından yokluğu tamlanınca, Allah ona tecelli eder. Bu şerefli hadis, süluku olan insanlara, ehadiseyir olanlara bir misaldir. İşte bu gibiler tam istidat sahipleri, yüksek makamlardaki insanlardır.

- **Katli zındıkın vahidün efselü min sebin kâfiren:**
  Zındıklardan birini öldürmek, yetmiş bin kâfiri öldürmekten hayırlıdır.

- **Kıymetül mer-i himmetühü:** Kişinin himmeti ne ise kıymeti de odur. Hem cemal, hem celal demekten murad; can ve ten demektir.

- **Kim benim bir velime düşmanlık ederse bana karşı harp ile muharebe etmiş olur.**

- **Küllüküm raun ve küllüküm mes'ulün en raiyetihi:** Hepiniz kendi emrinizdekilerden mesulsünüz.
- **Küntü Kenzen mahviyyen feahbebtü en urefe fe halâktel halkai lien urefe:**

"Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyi ve tanınmayı istedim. Bilinmem ve tanınmam için insanı yarattım."

- **Lâ raddeli kazaike velâ manili ataike:**
  Hakk'ın kazasına ve âtasına hiç mani yoktur.

- **Lâ teşteşiyrü ehlel fık feleyselehüm reyün:**
  Fasık ile istişare etmeyin. Zira onlar bir reye malik değillerdir.

- **Lâ ye mutüne belyen galibune min dâr-ül fenâ, ilâ dâr-ül beka:**
  Müminler ölmez, hayvanlar ölür. Müminler bir âlemden bir

âleme (dâr-ül fenâdan dâr-ül bekaya) göç ederler."

- **La yekül taamın ela takki;** "Taamını muttaki insanlara yedir. Zira onların vücutlarında ol nur olur. Senin necat bulmana sebep olur."

- **La yes'el emma yef'al Rabbena haza badile:** Allah'a sual sorulmaz. Çünkü Allah batıl bir şey yaratmamıştır.

- **La yezalil abdi yetekarrebü illeyye bin Nevafil hatta ahbehu Feiza ahbebtühü küntü semaüllezi yesmeu bihi ve basarahullezi**

yubsırubihi ve yedehulleti yebtişubiha

"Kulum emrettiğim farzlardan sonra nafile ibadtlerle bana yaklaşır. Onu severim. Ben kuluma muhabbet eylediğim vakitte, o kulumun semi ve basarı ve yedi ve ricli ben olurum. Benimle görür, benimle işitir, benimle söyler, benimle tutar, benimle yürür. Kulum bu halde bana dua ederse duasını kabul eder ve benden isterse veririm."

- **Lahmike lahmik tembike tembik:**

"Ehl-i Beyt benim canımdandır., benim kanımdandır"

- **Lekülullâhi liddünya uhdimü men hezemeti:**
  Cenabı Allah dünyaya; " Bana hizmet edenlere hizmet et" diye ferman buyuruyor.

- **Lev enne abdi ademe herebe min rızkihi kema yeherebü minel mevti lâ edrakehü rızkühü kema yüdrikühül mevtü:**
  Beni Âdem ecelden kaçtığı gibi rızkından da kaçsa, ecelin nere olsa onu bulduğu gibi rızkı da onu arar bulur.

- **Lev ennel arşi ve mafiha ve kalbi arifi mae:**
  Arşı arifin gönlüne koysalar, arş bunca azameti ile bin kere daha büyüse de arifin onu hissetmezdi. Arifin kalbi o derece büyüktür.

- **Lev ferre ehadüküm min rızkihi lâ edrakehü maka yüdrikühül mevti:**
  Sizden bir kimse rızkından firar etse, rızkı mevt gibi kendisini bulur.

- **Lev keşefel gıtai ma ezdet yakiren:**
  Hz. Ali; "Perdem kalksa bile yine yakinim çoğalmaz.

- **Levlâke levlâk:**
  Eğer sen olmasaydın. Cenab-ı Hakk'ın, Hz. Muhammed (S.A.V.)'e hitaben: "Eğer sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım" hadisi şerifine işarettir.

- **Levlessenetani li helâkin noman:**
  Ömrünün nihayetine iki yıl kala Caferi Sadık'a rastlamasaydı helâk olurdu Numan.

- **Likülli şey'en alemün ve alemül imanisselâti:**
  Her şeyin bir alâmeti vardır. İmanın alâmeti ise namazdır.

- **Limeallahi vakt:**

"Benim Allah-u Teâlâ ile bir vaktim vardır ki; oraya ne bir melek, ne bir Mukarrabin, hiç kimse giremez."

- **Lisanî el halki eklemül hakki:** Halkın lisanı Hakk'ın kelamlarıdır.

- **Liysel müminüllezi yeşbeü ve carühü ceruu:** Komşusu aç ve kendisi tok olan bir merhametsiz, mümin-i kâmil olamaz.

- **Ma vesaani ardi vela semaî velâkin yeseani kalbi abdil mü'minin:** "Yere göğe sığmam, mü'min kulumun kalbine sığarım"

- **Men arefe nefs-ehu fekad arefe rabbehü:**
  "Nefsini bilen rabbini bilir"

- **Mutu kable ente mutu:**
  "Ölmeden önce ölünüz"

- **Rahman'ın kokusu Yemen'den geliyor**

- **Sırra ve ene sırrahu:**
"Kulum benim sırrım, ben kulumun sırrı olurum"

- **Sizden hiçbirinizin ameli kendisini kurtaramaz**

- **Tahâlluki bi- ahlâkillah vettasifü bisıfâtillah:** "Allahu Teâlâ'nın ahlâkı ile ahlâklanınız, sıfatları ile sıfatlanınız."

- **Tarid varid velâ yekün illâ maarid:** (Kibar Kelam)

Bundandır ki insan kendi iradeti ile mevcudi âdem ve madumi icad edemez. Belki bu mani elinden gelse ihtilâl âlem hâsıl olur. Ve şol mani ki hırka-i iade evliyadan sadır olur. İradet Hakk'ladır.

Mesela bir maduma "kün" deseler vücud bulur. Zira elfaz "kün" der, ruh var er ki izni

ilâhidir. Ve izni ilâhi olacak nefs, nefsi rahmanidir. Asarı zuhura gelir. Allahu Teâlâ surete nazar eylemez.

- **Ub'lübül ilme velev bissin:**

Mü'min erkek ve mü'mine kadına beşikten mezara kadar ilim öğrenmek farz-ı ayndır. Yani zahiri manada ilim Çin'de ise de gidiniz alınız. "Bissin" sözcüğünün batıni manasında "sin", sine demektir ki, bu da insan-ı kâmilin sinesine işarettir.

- **Ublübül ilme minel mehdi ilel lehdi:**

İlim öğrenmek mümine kadın ve erkeğe farzdır.

- **Ve inne hâza sıratı müstakim feinne bihatün:**
  Tevhid uktasına sahip Muhammedilerdir. Zira onlar hakiki yol üzerinde bulunmaktadırlar.

- **Velâ havle vela kuvvete illa billâhil aliyyül azim:**
  Kuvvet, kudret, güç hepsi Allahu azimüşşandır.

- **Vücudike zenbin lâ yukasü aleyhi zenbin:**
  Vücudun öyle bir günah ki, onunla diğer bir günah mukayese edilmez.

- Ya Rabbi seni lâyıkıyla bilemedik. Bir an bile beni bana bırakma. Senden sana sığınırım.

- Vücudunu ref edip, vücudunda kendiliğinden hareket olmaya

- Allahü Tealâ hareket üzeredir

- Dağlar ve taşlar tahammül edemediler aşka

- Hakk bir zerreye tecelli etse, hakir iken aziz olur

- Hakk Tealâ'nın rahmeti hastır

- Bir şeyh var idi ki elif dahi bilmezdi

- Kızını Âl-i Resul'e veresin
- Enbiya vahy ile evliya ilham ile amel eder
- Kâh olur ki sünneti terk etmek sünnet olur
- Yazıcıoğlu Hazretleri sekiz sene yemek yemedi
- Ev edna âlemi, zattır
- Hakk'ın batını ve insanın enbiya ve evliya Allah nasıl
- Resul miraca nasıl çıktı?

- Fahr-i Âlem'in nereye kalbi erse kalıbı da oraya ererdi

- Zahir ilmin sohbeti sahibine fitne verir

- Zamanımızın mutasavvıfları ekseriya âşık meşreptir

- Küfür ve iman berzahından kizar et

- Resulullahtan zuhura gelen ayet, hadis ve vahiy ilâhidir

- İstidadı olan arife göre her zerre bir cebraildir

- Peygamberler ve evliyaların ruhları devamı bekâsında bedene muhtaç değildir

- Dünyada batın zahire tabidir

- Kıyamet günü elli bin yıldır

- Fahr-i Âlem'in cesedi ve ruhu fena bulmaz ismi âzâmdır

- On iki ilmi feda kıl şol ledün ilmine

- Hakk velilerinin nefesleri zikir ve ibadettir

- Fatıma-tüz Zehra evleneceğinde kadınlara şefaat edeceğine şart koştu

- Ehl-i sünnet vel cemaat olmak

- Hazreti Ömer'e zehirli hançer vuran füruz

- Sahabelerin amacı her türlü belâya razı olmaktır

- Her vechiyle kaza-i ilâhiyeye razıyım

- Hazreti Muhammed'e yediği zehir on iki sene sonra tesir etti

- Halifelik Hazreti Ömer'in hakkı iken, Muaviye Yezid halife oldu

- Ev Ednaya vasıl olsa fenâsı bekâ bulup, sırrı zat asla vehim ve hayal kalmaz

- Enbiyaların evliyaların iptilâsını kemal saydılar

- Rafızîler Hazreti Ali'ye Allah derler

- Mehdi İsa ve Deccal sendedir
- Ölüm ve ahiret işleri
- Ecelinden kaçtığı gibi rızkından da kaçsa onu bulur
- Rızık Cenab-ı Allah'ın abdını arar, nerede olsa bulur
- Sizden bir kimse rızkından firar etse, rızkı mevt gibi onu bulur
- Elhamın manası

- Besmele'nin açıklaması
- Kulhüvallahü'nün manâsı
- Her zerre bir âyettir her olay bir âyettir
- Kıyl ve kal ulema ile vaktini zay etme
- Melâmiler meyhaneler dert ve belâyı ihtiyar etmişlerdir
- Makam-ı Kurp'ta bize nevm'i haram kılmıştır

- Âşıklar zahidin amellerini yarım arpaya almazlar

- Melâmilerden zuhura gelen iradesizliği mazur tut

- Kudret-i ilâhide arif kendisini yoktan bir zerre bildi

- Mürşidin lütfu kahrı kelâmı dahi cümle lütuftur

- Beni İnsan-ı Kâmil'in yüzünden men eden zahid

- Evliyanın ve enbiyanın vücudunda olan sır gayride yoktur

- Bu aşk-ı ilâhi kuvvet saltanatla, altın ve gümüşle elde edilen değildir

- Cenab-ı Hakk'ın indirdiği kitaplar birçoklarını hidayete sevk etmiştir

- Onlar dört ayaklı hayvan gibidir, belki daha da aşağıdır

- Herkesin nasiyesinden tuttum lâyık olduğu yere götürmekteyim

- Biz cehennem için çok kimseler halk ettik

- Kur'an-ı Kerim'in derin mânâlarını Arap'lar da anlayamazlardı

- Küfür ve imanda ikilik vardır

- Hakk'ı bulmayan hayvandan aşağıdır

- El-vüzu silahın mümin silahtan murad abdestli bulunmaktır

- Zikr-i Daimi sesli olur mu olmaz. Bu zikir nice zikirdir, zikr-i hafidir.

- Zikrin galebesinden zakire mezkür galip gelir, Mecnun "Leylâ benim" dediği gibi. Halbuki Mecnun Leylâ mıdır?

- Cenab-ı Hakk öyle bir iş yapar ki sanırsın akıl etti

- Zikir, yani ehl-i zikir 24 saatte 124 bin kere "Allah"der

- Resulullahın elini kadın erkek öperlerdi

- Muhyiddin-i Arabî Hazretleri'ne Şam Padişahı bir konak hediye etti, O da bir fakire tasadduk etti

- Zakirin zikrettiği lafzıdır

- Doğru yol kahrı ve lütfu bir bilmektir

- Bu kadar Resul ve bu kadar kitap vahdetin sırrını bildirmek içindir

- Mürşid-i Âlem Resulullahın aynıdır

- Bu yolun mihneti şudur; Yâran, yani muhabbet edecek yâran bulunmaz

- Bir şeyh talebesine dedi ki; benim Resulullah olduğumu görüyor musun?

- Allah-ü Teâla'nın esrarı Kutb-u İlâhi'de Kutb-u İlâhi'nin esrarı Kur'an-ı Kerim'de

- Ehl-i Tevhidin ilminden müctehidler acizdir

- Nisan yağmuru sedefin ağzına düşerse, inci olur yılanın ağzına düşerse zehir olur

- İman-ı taklidi ve mukallidin imanı başının kesilmesine razı olsa, yine imanı kurtulmaz

- Hazreti Resulullah bir gün Mervan'a dedi ki; sen daha ananın karnında iken şâki idin

- Ölüm ötesi ruh hangi hayvanın ahlâkında ölürse insan o surete dönüşür

- İnsanın cismi yirmi yılda tamamı ile değişir

- Zikir, yani "Allah Allah" demek zikir değildir

- "Zikr-i cehri ile de kalp uyanır" derler. Bunun aslı yoktur.

- Mürşidin emrini tutmak, Hakk'ın emrini tutmaktır

- Kaza, hükm-ü ilâhidir

- Kader, saadet ve şekavet

- Hâkim Allah-ü Teâla'dır, hükm-ü kazasını kimse reddedemez

- Padişah bir Tevhid-i Ef'al salikini darbetse, padişaha darılmaz

Vela havle vela kuvvete illa billahil aliyyül azim.